

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadást felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Hőztelek-utca 9.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

Nemzetközi motoros talajmívelő-gépverseny Mezöhegyesen.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával folyó évi augusztus havában nemzetközi motoros szántógépversenyt rendez Mezöhegyesen.

A versenyre nyolcz géppár jelentette be gépeit, melyek 4 gőzgépes és 6 robbanós motorral fognak a versenyben résztvenni.

Jelentkeztek: *gőzgépes* ekékekkel: *J. J. Case Treshing Maschine Co.* (képviseli Hahn Artur, Budapest) egy géppel; *Első Magyar Gazdasági Géppár r.-t.*, Budapest, egy géppel; *Nicholson géppár r.-t.*, Budapest, egy géppel; *J. H. Mc. Laren*, Anglia, egy géppel; *robbanós motoros* ekékekkel: *Kőszegi-féle motoros talajmívelőgéppár r.-t.*, két géppel; *Universal Automotor Compagnie* (képviseli Tanczer József, Budapest) két géppel; *Deutsche Gasmotoren-Fabrik* (képviseli Langen és Wolf, Budapest) egy géppel és *Actien-gesellschaft St. Georgen*, Zürich, egy géppel.

A verseny augusztus hó 9-én kezdődik s tart augusztus 22-ig. Augusztus 9-től 18-ig a gépek *Sporzon Pál* gazd. akad. tanár és *Karkoványi Ákos* műegyetemi adjunktus ellenőrzése alatt végzik a rendező-bizottság által kitűzött feladatokat. 19-én a bíráló-bizottság előtt fog a munka lefolyni, mely alkalommal a zsűri meghozza ítéletét is. *Augusztus 20, 21 és 22-én pedig a nyilvános bemutatások tartanak meg.*

Gondoskodni fog a rendező-bizottság a verseny megtekintésére leránduló közönség elhelyezéséről. Miután előreláthatólag igen nagyszámú érdeklődő fog résztvenni a versenyen s Mezöhegyesen legfeljebb 50-60 vendég elszállásolása lehetséges. A versenyen megjelenők tulajdonképp része a közeli Aradon, Makón és Szegeden fog elszállásoltatni. Ugy az aradi, mint a szegedi irányban naponta több gyorsmotor fog közlekedni, úgy hogy az érdeklődők nehézség nélkül jöhetnek mehetnek aradi, szegedi vagy makói szállásaikra.

A versenyző gyárosok, továbbá személyzetük, valamint a bíráló-bizottságok tagjai Mezöhegyesen lesznek elszállásolva.

A versenyen résztvenni szándékozók lakás iránti bizományait augusztus hó 15-ig a rendező-bizottságnál (Mezöhegyes) sziveskedjenek bejelenteni.

Budapest, 1909 július hó 15.

A rendező-bizottság.

A görög kereskedelmi szerződés és a magyar érdek.

Most, hogy megkötés alá kerülnek a balkáni kereskedelmi szerződések, már a külügyminiszter intencziói miatt is, amelyek nem sok tekintettel vannak a magyar érdekekre, fölöttébb indokolt, hogy a magyar gazdaságszervezők akciójába lépjen. Ez volt a mottója annak, hogy álláspontjuk körvonalazását szükségesnek tartották a magyar szőlősgazdák, akiknek érdekeltége főleg a Görögországgal való kereskedelmi szerződésben lesz érintve, lévén a Balkán-államok közül leginkább Görögországnak intenzív szőlőkultúrája, a borkészítéshez felhasznált aprószőlőben igen tekintélyes kivitele. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének tudvalevőleg az az álláspontja, hogy meg nem engedhető a mazzola vámjának leszállítása, annál is inkább, miután az új magyar bortörvény ama intencziójába ütköznék ez, hogy idegen származású aszuszólót tilos a borkezelésnél használni. *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter, akinek figyelmét nem szokták elkerülni semmi vonatkozásban a magyar agrarkultúra követelményei, biztosította is képviselője útján a szőlősgazdákat, hogy hasonló nézetben van s csak abban az esetben akceptálhatná az autonóm vámtétel csökkentését, ha regresszálszerűen, mint nálunk, megtiltanák Ausztriában is a mesterséges aszabor készítését. Ausztriában az időszerű törvény megengedi ugyanis a mesterséges édesbor készítését, minek következtében a görög szőlő nagyobb mérvű beözönlésével

veszedelmes versenytársa keletkezne a szintén nagyobb mértékben készített osztrák mesterséges aszaborban, a mi természetes aszaborainknak.

Mióta a balkáni szerződések napirenden vannak, nemcsak a magyar, de még az osztrák gazdaságszervezők is elégszer rámutattak arra, hogy tisztán politikai motívumok szem előtt tartása mennyire végzetes, de egyúttal mennyire célra nem vezető a gazdasági szerződések megkötésénél. És ha a politikai indokok favorizálásánál, mondjuk pl. a szerb és román kereskedelmi szerződésekkel egy más gazdasági ág, az ipari és kereskedelmi körök védelmét képeztek a külügyi kormány mellett, mert a motívumokba sikerült becsémpészni az ipari és kereskedelmi érdekek propagálását az agrarkultúra rovására, akkor igazság szerint cserben kell hogy hagyja ez a segédcsoport Aehrenthal bárót a görög kereskedelmi szerződésnél. Görögország par excellence tengeri állam s mint ilyen a tengeri hatalmak kereskedelmi körébe van utalva, amit példáz is egész forgalmi élete. A Magyar és Osztrák monarchia kivitele Görögországba vajmi gyenge a levantei államok, továbbá Olaszország, Franciaország, Anglia, de sőt Németország mellett is. Tíz árucikk van mindössze, amelyekből Ausztria-Magyarország a görög piacra exportál: kávé, cukor, rizs, főzelékfélék, malátá, komló, fa, vörösfonál, üveg, némely vasárak, de a gazdasági viszonyainkkal ismerősök az első pillanataon tisztában lehetnek azzal, hogy ez a kiviteli cikksorozat milyen értéket képvisel számunkra. Már a minőség, az előállítás helye a kérdéses cikkek némelyikének elárulja, hogy itt vagy transitó kereskedelemről van szó, vagy olyan érték-mennyiségről, amelyek a kettős monarchia kiviteli statisztikájában tizezredrészeket képviselhetnek csupán. Külön fel kell említeni — hisz első sorban magyar érdekekről beszélünk — hogy még a fentnevezett és egyéb kiviteli cikkek legnagyobb részénél is lefelezi a nyereség tekintélyes részét az osztrák kéz, lévén a mi Görögországba szőlő

Megjelent

Tavaszi szőlő, kertmívelési és háztartási árjegyzékünk

dus tartalommal.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Hasonlóképpen megjelent géposztályunk legújabb árjegyzéke.

ADRIANCE aratógépek, mindennemű talajmívelő eszközök legelső minőségben.

Mai számunk 32 oldal.

minimálisan csekély kivitelünknek átrakodó állomása az osztrák — Trieszt. Magyarországnak tekintélyesebb kivitele van még vágó és igás marhában s külön megemlíti a külügyi hivatal statisztikai adatai, hogy főzélékfelében a magyar származású árúk uralkodnak az *első helyen* a görög piacon, elfeledik azonban hozzá tenni, hogy ez árukból egész Görögországba *mindössze 3380 korona* értéket exportálunk, ami, mint látható kellőképpen redukálja a külügyi hivatal által hangoztatott diadalmas tényt. Magyarországnak Görögországba szóló összkivitele soha meg nem haladja a *két és fél millió* koronát, ami milliárdos tételeknél számba sem jöhet, megemlítésre sem érdemes.

Az igaz, hogy a kettős monarchia másik állama, Ausztria tekintélyesebb részt vett Görögország külső forgalmában, ám abban a helyzetben vagyunk, hogy Görögországgal szemben még az ugynevezett „monarchikus” szempontokkal, indokkal is szembeszállhatunk, amely szempontok az Ausztriában divatos értelmezés szerint tudvalevőleg azt jelentik, hogy Ausztriának a kettős monarchiába szóló exportja ugyanis erős lábon áll. Legjelentékenyebb kiviteli cikkei közül tulnyomó mennyiségben a kettős monarchiába exportálja a déli gyümölcs, bőr, szivacs, vallonea, sulfuroaj, malomhulladék cikkeit s külforgalmi statisztikájában első helyen álló olivajolaj kivitelét, a számadatok mennyiségének jellemzésére pedig elegendő a legutóbbinál az olivajolajnál megállani, amelyből egymagában 10—12 millió okát exportál. Görögország tehát föltöbb kedvező helyzetben van ugy Ausztria, mint Magyarországgal szemben.

S konstataálni lehet itt még egyet. Beláthatatlan időkig semmi remény nincs arra, hogy a kettős monarchia exportja a mainál intenzívebb tért hódítson Görögországban, mert akik ismerősek a balkáni állam külkereskedelmi és áruforgalmi viszonyaival, tudják jól, hogy *más cikkekben*, amelyekben a kettős monarchia versenyre gondol, oly államok dominálnak, amelyeknek nemcsak közlekedési, fuvarozási feltételei sokkal kedvezőbbek, de amelyek hasonlíthatatlanul jobb árakat is tudnak s a fentebb említett feltételek következtében olcsóbban is piacra vinni. Amint ezen cikkek egynemelyikében

kezdtől fogva versenyképtelen volt a kettős monarchia, ugy másokban (mint parafa, fekete fonal, pamutszövet, lenáru, divatáru s festék stb.) a kedvezőtlenebb konjunkturák következtében lassanként át kellett adni a teret másoknak, anélkül, hogy a viszonyok, a helyzet, gazdaságpolitikai intézkedések lényeges megváltoztatása nélkül, hamarosan remény lehetne újabb, nagyobb mértékű ténfoglalásunkra.

Megindokolja-e valami ennél fogva, hogy Görögországot kedvezésekben részesítsük a megkövetendő kereskedelmi szerződésben, olyan kedvezésben, amely itt viszont terjedelmes károkat okozhat a mi gazdasági kulturánknak?

Görögország részéről viszont érthető, hogy szőlőtermése kivitelének kedvező feltételeket akar szerezni. Óriási szőlőkultúráján az utóbbi időkben jelentős degenerálódást lehetett tapasztalni; a túltengő termelést a belföldön részben ipari eszközök hiánya miatt feldolgozni nem lehetett s máskülönben is ez a belföldi feldolgozás a termelési költségeket sem tudta a mennyiség nagysága miatt biztosítani, másrésztől stagnálás, sőt visszaesés volt tapasztalható, jórésztben ugyanez okok miatt a külföldi exportnál is. Épp azért a görög parlament az elmúlt esztendőben törvényhozási intézkedéseket fogantatott az okból, hogy az új szőlőtelepek létesítését megakadályozza, abban a reményben volt ugyanis, hogy a termelés csökkenésével a minőség javulni fog s nemcsak fellendül a kivitel, de magasabb árakat is érnek el. Társaságokat szabadalmazott ezenfelül a kivitel fejlesztése érdekében s mindezen intézkedések, főleg az utóbbi következtében el is értek kézzelfogható javulást. A *Calamatában* működő „Eniea” szabadalmazott társaság működése következtében például az elmúlt esztendőben e helyről 30,450 fontra emelkedett az apraszőlőkivitel az előbbi év 1361 fontjával szemben.

A fellendülés következtében most már csak az van hátra, hogy megfelelő számú és alkalmas, befogadóképes kiviteli piacokról gondoskodjanak s nagyon érthető részint a közelség, részint a szállítás könnyősége következtében, ha elsősorban Magyarországra és Ausztriára gondolnak, amelynek piaczeit nagyobb tömegben eddig elkerülte a görög szőlőkivitel, amit csak néhány példából fogunk megvilágítani.

A *calamatái* kerület, amely egyike a legfontosabb szőlőtermő helyeknek, évi 50 millió font

szőlőt produkál, 1000 fontját a szokásos 137 frank átlagárral számítva, 6.850.000 frank értékben. Ebből a horribilis mennyiségből csupán 20 millió fontot tudott exportálni, még pedig a következők rendeltetési helyekre:

Németországba	10.013,000 fontot
Amerikába	4.627,000 „
Magyarország és Ausztriába	2.911,000 „
Angliába	2.630,000 „
Franciaországba	97,000 „
Más államba	275,000 „
Összesen	20.553,000 fontot

Még különösebb az arány a préselt szőlő tekintetében. Ebből 30,450 tonnát exportált:

Olaszországba	26,150 tonnát
Németországba	3,550 „
Amerikába	400 „
Magyar és Ausztriába	350 „

A *pyrgos katalolói* kerületből, amely szintén fontos szőlőtermelő, a kivitel arányáról a következő adatok számolnak be:

Magyarország és Ausztriába	840 q-t exportált
Németországba	8,710 „
Angliába	78,952 „
Hollandiába	1,217 „
Amerikába	98,416 „
Ausztráliába	7,547 „

Zante szigete az elmúlt esztendőben 19 millió font szőlőt termelt, ebből exportáltak 71,678 mm.-át 2.236,400 frank értékben.

Angliába	61,650 q-t
Hollandiába	10,028 „

És így megy ez végig egész Görögországon, amelynek évi apraszőlőtermése pedig évenként a legalacsonyabb becslés szerint is eléri a 210 millió velencei fontot. Az eddigi áralkulások következtében (vagy egy helyre pl. Olaszországra vannak koncentrálna egész vidékek, vagy pedig a távolra való szállítás nyomja le) meglehetősen kevés anyagi haszonnal, ugy hogy pl. mint a *Zante*-sziget termelési viszonyai szerint készült statisztika mutatja, az eredmény alig éri el a befektetett tőkének 3°/-át.

A görög kormányt mindezek a körülmények sarkalhatják olyan konjunkturák megszerzésére, amelyek szőlőkultúrájának fellendülését s a szőlőbirtokosok érdekeit szolgálják, de hogy megnyissák a kaput a beözönlésre éppen nálunk, azt semmi gazdasági szempont nem teheti elfogadhatóvá, ellenkezőleg szembe találkozik itt

TÁRCZA.

A kertész király.

(Burbank Luther.)

Abban a szerencsében volt részem, hogy Burbank Luther, a növényvilág nagymestere, kinek tövistelen takarmánykaktusza nemrégiben a magyar gazdák érdeklődését is annyira fölkelte, santa-rosai otthonában s Sebastopoli kísérleti telepén két izben fogadott.

Burbank, 70 éven fölüli magas korában, nagy tudását, gazdag tapasztalását fiatalos erélyvel és frissességgel hasznosítja az egész emberiséget érdeklő, az egész emberiség javára folytatott munkásságában. Hihetetlen nagy az ő munkavégzése; itt, ahol a mezei munka is csak reggel 6 óra után kezdődik, nem ritkán a hajnali 4 óra már kísérleti telepén találja a nagy tudóst s ott találja a lenyugvó nap, szakadatlan sürgős és nehéz munkában, kutatva, figyelve, hogy „mit csinálnak” kedves palántái.

Hogy „mit csinálnak”, ezzel lehet egy szóban kifejezni Burbank Luther tételét, az ő filozófiáját s ebben rejlik az ő eredményeinek, sikereinek kulcsa. Burbank darvinista, tétélei elméletben egyszerűek és világosak; gyakorlati alkalmazásuk azonban nagy tudást, nagy munkát igényel. A nála látottakból én a következőket értettem:

Minden élő növény összes sajátosságaival, két erőcsoport hatásának az *egyensúlyi* eredménye. Az egyik erőcsoport a növényben rejlik,

számos századok, ezredek fejlődésének folyamán ezernyi ősök hagyatékából halmozódva össze: ez az ősi életerő az átöröklött tulajdonok összességével. A másik erőcsoport kívülről hat a növényre: a külső világ ezernyi, milliónyi jelenségének napnak, földnek, víznek, levegőnek meg a föld, víz, levegő miriádnai élő és holt tényezőjének jöltevé vagy kártevő hatása ez, mit egy összességbe foglalva „*adott körülményeknek*”, *környezetnek* mondhatunk.

A növény a külső világ minden egyes reáható új jelenségére, amint azok az idők folyamán egymás után fölmerültek, a saját belső életerejének egy megfelelő erőfelfejtésével felelt, hogy ezzel az új külső hatást ellensúlyozza, a korábbi helyzetnek az új jelenség által megbontott egyensúlyát helyreállítsa és ezáltal saját fennmaradását biztosítsa: ez a növény *alkalmazkodása* a viszonyokhoz. Ha a növény ezt tenni nem volt képes, akkor a változott körülmények hatása alatt el kellett pusztulnia: így vesztet ki számos ősvilági növényfajta.

Mondhatjuk tehát, hogy a külső világ minden egyes reáható jelensége a növény belső világának egy megfelelő erejét *igényeli, leköti*, ugy hogy a két tényező egymást paralizálja, kiegyenlíti s ezáltal létrehozza azon föntemlített egyensúlyi állapotot, hogy a növény létezni képes. De a külső világnak ezernyi-ezer jelensége hat a növényre; ezernyi-ezer ilyen „*egyensúly*”, ezernyi-ezer ilyen lekötött erő rejtőzik tehát minden egyes növényben. Oly tömördek-féle ez a hatás és ellenhatás, hogy azok végeredményeképpen nem létezik

két növényegyed pl. két szál buza, amelyik tökéletesen egyforma lenne!

Ha ez a komplikált, összetett egyensúlyi helyzet valami módon, pl. keresztezés által, erőlyesen és mélyrehatóan megbontatik, *megzavaratik* (perturbatio): a növényben ezernyi-ezer különböző lekötött tényező és erő szabadul föl, a fölzsabadult erők új elhelyezkedést, új egyensúlyi helyzetet keresnek és létesítenek — és ezzel a növénynek egy módosult alakja állott elő: egy új növényalak többé-kevésbé megváltozott tulajdonságokkal.

A növény ezen perturbációba — *zavaros állapotba* különböző módon kerülhet és pedig:

1. A külső körülményekben beállott változás által, például ha a délidéki növényt északra, egy 3—4000 láb magas hegy növényét a síkságra viszzük, a vadontermő növényt a kultura hatásának teszzük ki.

2. A belső erőben — az öröklött tulajdonokban beállott változás által, ami bekövetkezik, ha a két szülőnövény (apa, anya) más-más növényalakhoz tartozik; ezt keresztezésnek nevezzük, ha apa-anya rokonsága közelebbi ugyanazon fajtan belül van és hibridizációnak, ha apa-anya más-más fajtaból valók.

3. Nem ritkán hirtelen nagy határozottsággal lépnek föl egyes változások a növényben — pl. két virágok között egy fehér — látszólag ok nélküli (mutáció, szaltáció). Ez valószínűleg egy korábbi keresztezésnek a növényben hosszabb időn át lappangó s hirtelen érvényesülő hatása.

Az 1, 2, 3 alatt említett jelenségek létre-

a szokásos 137
50,000 frank érték-
nyiségéből csupán
rtálni, még pedig a
re:

10,013,000 fontot
4,827,000 "
2,911,000 "
2,630,000 "
97,000 "
275,000 "
20,557,000 fontot

a préselt szőlő
onnát exportált:

26,150 tonnát
3,550 "
400 "
350 "

ből, amely szintén
arányáról a követ-

840 q-t exportált

8,710 "
78,952 "
1,217 "
88,418 "
7,541 "

tenlőben 19 millió
exportáltak 71,678
kben.

61,650 q-t
10,028 "

ész Görögországon,
ése pedig évenként
szerint is elérni a

Az eddigi árala-
y egy helyre pl.
entrálva egész vi-
ra való szállítás
és anyagi haszon-
nté-sziget termelési
statisztika mutatja,
befektetett tőkének

ak a körülmények
rak megszerzésére,
fellendülését s a
álják, de hogy meg-
ésre éppen nálunk,
ont nem teheti el-
zembe találkozik itt

szál buza, amelyik

szetett egyensúlyi
keresztelés által,
megbontatik, meg-
ővényben ezernyi-
ező és erő szabadul
elhelyezkedést, új
k és létesítmények —
módosult alakja
ak többé-kevésbé

zióba — zavaros
kerülhet és pedig:
beállott változás
nővényt északra,
nővényét a sik-
nővényt a kultúra

öröklött tulajdo-
al, ami bekövetke-
pa, anya) más-más
keresztelésnek ne-
za közelebbi ugyan-
bridizációnak, ha
ralók.

gy határozottsággal
k a növényben —
fehér — látszólag
ió). Ez valószínűleg
a növényben hosz-
rtelen érvényesülő

jelenségek létre-

a magyar gazdák vitális érdekeivel. Görög-
országról szólván, még csak az agyonnyargalt
ugynevezett politikai szempontok sem dobhatók
a mérlegbe, mindezt összevetve nem külügyek
intézése lenne az, amely csak egy mottót
ismer: engedelményt a Balkán-államoknak! ami-
kor a legtöbbjét még csak megindokolni sem
lehet. Sz. D.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

A kivándorlás ügye. A kivándorlás törvé-
nyes rendezésében ismét új fejezet nyílt
meg az. 1909. II. t.-cz. életbeléptetésével. Az
új törvény már alaposan megnehezíti a köny-
nyelmű kivándorlást, a csábítást s a kiván-
dorlókat intenzívebben védi. Erre szükség volt.

A kivándorlás ügye ma már ott áll Ameriká-
ban, hogy aki a tengerentútra vitorlázik, el lehet
készülni arra, hogy az utazásra elköltött pénzecs-
kéje daczára partra nem szállhat, hanem kény-
szer útján lerongyosodva, éhezve, nyomorultan
kénytelen visszajönni hazájába.

Elszomorító dolog az, hogy Amerikában a
munkaviszonyok semmivel se jobbak az idén
mint volt tavaly s mégis az Egyesült-Államokba
való bevándorlás hétről-hétre veszedelmesebb
arányokat ölt.

Az pedig természetes, hogy midőn a munka-
alkalom csekély és a munkásköz sokszor kény-
telen tétlenül kulcsolódnai össze, akkor a ben-
szülött amerikai munkás gyűlölettel és irig-
ységgel fogadja azokat a bevándorlókat, akikől
a kenyérért félti.

Amerikában az idegen gyűlölet talán sohase
volt annyira elfajulva, mint most. Maga a tör-
vényhozás a bevándorlási törvények szigorítá-
sán dolgozik, hogy lehetőleg megakadályozzák
az Egyesült-Államokba való beözönlést. Lesújtó
a bevándorlókra az is, hogy kilátásba van
helyezve egy új törvény létesítése, mely a kül-
földinek megtiltja az ingatlan szerzését. Bradley
állami szenátor pedig azt akarja keresztül vinni,
hogy a munkaadó az összes munkások 10 szá-
zalékánál több idegent nem alkalmazhat.

A magyarok helyzetét az is kétségbeejtővé
teszi Amerikában, hogy a hatóságok egyre
zaklatják és üldözik őket. Számtalanszor elő-
fordul az is, hogy a békebíró jó pénzért min-

den ok nélkül szívesen megrendszabályozza a
magyart. A szegény ember hiába pörösködik,
a törvény neki soha igazat nem ad. Szóval, az
Egyesült-Államokban a helyzet a magyar mun-
kásra nézve mindig rosszabb.

Mindezeket tudva, feltűnő, hogy az Ameri-
kába való kivándorlás még egyre tart, sőt ebben
az évben még fokozódott. Januárban 20,248,
februárban 18,687, márciusban 13,997, áprí-
lisban 7325, májusban 5695 és júniusban
6000-re tehető azok száma, akik az újvilágba
vándoroltak. Tehát egy fél év alatt csupán
Amerikába 71,953 munkás vándorolt ki. Ezen-
kívül havonként hét-nyolcezszázra tehető azok
száma, akik európai államokba utaznak el, hogy
házat cseréljenek, esetleg időhöz kötött utle-
véllel szerencsét próbáljanak. Ilyenek legtöbbször
Romániába és Németországba utaznak.

Sajnos, a kivándorlás évtizedes bajait semmi-
féle törvény meg nem szünteti! Béke és nyu-
galom kellene az országnak, hogy minden
vonalon megindulhasson az intenzív munka.
A mezőgazdaság foglalkoztató képessége is
igen nagy fokban fejleszhető még, kivált ha a
gazdának nem kell rettegnie a cserbenhagyás-
tól s nyugodtan támaszkodhatik a kézi erőre.

Tizenhat millió. A szociáldemokrata Szak-
szervezeti Értesítő 16 millió korona több bevétel-
ről számol be, mint olyan jövedelemről, mely
a munkabérek emeléséből és a munkaidő le-
szállításából tűnik ki. A Szakszervezeti Értesítő
legutóbbi száma közli ezt a kimutatást:

Év	Munkabéremelést nyert munkások száma	Munkaidő rövidítést nyert munkások száma	óra
1905	39,798	3,081,183	32,418
1906	79,333	6,639,066	62,115
1907	75,282	5,680,241	19,587
1908	7,415	415,445	5,333
	201,828	15,815,935	122,453

Eszerint tehát 202 ezernyi munkás 15 millió
816 ezer koronával többet kap évente és 122
ezer munkás 141 ezer órával kevesebbet dol-
gozik s mindezt a négyévi szervezeti munka
eredményének tudják be. Mert szerintük a szer-
vezet vitte végbe ezt a csodát. A szervezet
volt az, amely a minden hatalomtól támogatott
tőkéttől kitudta csikarni az eredményt.

Kérdik a szociálisták, hogy vajjon nem
került-e sokba a 16 milliónyi többlet azokkal
az elveszett munkanapokkal, amelyet a sztrájk-

kok okoztak. Erre a következő kimutatás adja
meg a feleletet:

Év	Sztrájkok száma	Kizárások száma	Részvett munkások száma	Elveszett munkanapok száma
1905	346	36	58,512	1,339,225
1906	652	70	60,780	1,019,399
1907	488	133	44,276	1,825,483
1908	251	71	19,414	410,442

Ezek szerint tehát négy millió munkanap
vesztett el s ezt a tisztelt nemzetközietek nem
sokallják. Ellenkezőleg dicshimnusz zengenek és
büszkén verik a mellüket, hogy a munkásság
javára 16 milliót szereztek. Pedig a nyereség-
ről egész bátran elmondhatjuk, hogy az a
levegőben lóg, mert nem kézzel fogható s vesze-
teség számba is mehet, hogy számba vesszük
a 4 millió elveszett munkanapot.

Hogyha pedig nyereség mégis mutatkozik, az
természetes. Hiszen köztudomású, hogy jöve-
delem-többlet nemcsak a munkásosztály köré-
ben, hanem minden más társadalmi osztályban
mutatkozik s ezt a mai nehéz megélhetési
viszonyok teremtették. A nagy drágaságnak
tulajdonítható, hogy az illetékes tényezők a
helyzet kényszerítő hatásának engedve, a munka-
béreket emelték. De ebben az előnyben nem-
csak a szervezett munkások részesültek, hanem
a minden szociális eszméktől és az igazító
vezetőktől távol álló állami, közintézetű és
szervezetlen munkások is fizetésjavításban része-
sültek az utóbbi években. Az utóbbiak még
jobb javadalmazásban részesültek, pedig nem
tartoznak a diadalmas szociálista szerveze-
tekhez!

Megdül tehát a szociálista vezéreknek az a
megtévesztési akaró állítása, hogy az ő fára-
dozásuk hozta létre azt a közel 16 millió korona
többletet. A „Szakszervezeti Értesítő” kimuta-
tásából konstatáljuk, hogy ennek a fényes ered-
ménynek sötét foltjai is vannak, melyek sztrájkok
és kizárások alakjában mutatkoznak. Mert mint
mondottuk, az a 16 milliónyi bértöbblet négy-
milliónyi elvesztett munkanapot is eredménye-
zett, ami szomorú ellentétben van a nagy si-
kerrel. Sok ezer kizárt és sztrájkba kergetett
munkás átkozza azt a fényes sikert, mely meg-
fosztotta keresetétől és nyomorba döntötte
családjával együtt.

Egy volt szociálista elnök hatálya. Annak ide-
jén már megemlékeztünk az ausztráliai szocziá-
lista kormányról, amely arról volt nevezetes,

jönnek a szabad természetben az ember hozzá-
járulása nélkül szél, madarak, rovarok s más ter-
mészeti tényezők hatása által, de az 1 és 2
előidézhető mesterségesen is az ember cél-
tudatos működése által és mindkét módon az
örökkön élő, szüntelenül működő természet
folytonosan változást produkál a növényvilágban.

Ezek a változások legyenek bár csekélyek
vagy mélyrehatók az általuk létrehozott új nö-
vényalakok, csakugy mint a régiek, folytonos
szigorú kritika kiválgatás (szelekció) alá kerül-
nek. Ezt a kiválgatást a szabad természetben
az előbb említett „adott körülmények” gyako-
rolják; mert a természet szempontjából csak azok
az új alakok „jó”, melyek a körülményeknek
megfelelnek, ezért élni, fennmaradni s elterjedni
a természetben csak azok fognak, melyek leg-
jobban megfelelnek a körülményeknek, míg a
többi alakok háttérbe szorulnak vagy egészen
is kivésznek. Az ember, a tudatos növénytenyésztő
még azt is a kritika körébe vonja, hogy az új
növényalak megfelel-e annak a célnak, amit
az ember elérni kívánt. És az ember nagyon
igényes, igényei a növényekkel szemben nap-
ról-napra fokozódnak és kényszerítik a növény-
világot, hogy még több kenyeret, még jobb gyü-
mölcset és még szebb virágot adjon az ember-
ségnek, folyton új és új alakokat hozván létre.

Csekélyfokú perturbáció egyszerre csak cse-
kélyfokú változásokat fog eredményezni; de az
eredményt nem szabad kicsinyelnünk! Nincs
két szál növény, nincs két tő buza teljesen egy-
forma és ha egy csoport buzából kiválasztjuk
azt a szálát, amely céljainknak legjobban meg-

felel (pl. nem rozsdás, kemény szalmájú, nem
késői, legbővebb, legacélosabb szemű stb.) s
termését elvetvén, utódainál ezen eljárás több
nemzedéken át folytatjuk, lassanként igen jelen-
tekeny változásokat, eredményeket érhetünk el
tisztán ezen kiválgatás által és számos kitűnő
kulturnövényféléseinket köszönhetjük a szelek-
ció útján dolgozó magtermesztőinknek.

Mélyreható perturbáció, mélyreható változaso-
kat is fog eredményezni és ez a Burbank Luther
táj birodalma! A mélyrehatóan megzavart
növényben a megzavart, felszabadult és új egyen-
súlyt kereső ezernyi erőnek nemcsak egyetlen
új kombinációja lehetséges, hanem egyensúlyba
jöhet az többféleképpen is, pl. keresztelés alkalmával a növény nemcsak egy, hanem többféle
új növényalakot is produkálhat és produkál;
annál számosabb ilyen kombináció várható,
minél különbözőbbek, minél eltérőbbek voltak
egymástól azok a belső és külső erők (öröklött
tulajdonok és környezet), melyek pl. keresztel-
ésnél az apa- és anyanövényben mint „le-
kötött, kiegészítő” erők rejtőzködtek és
most megzavartatván, akciótá kerültek. Egy
magyarországi és egy kaliforniai növény keresz-
telése valószínűleg több változatot, többféle új
alakot fog létrehozni, mint ugyanolyan két
magyarországi növény keresztelése; közeli rokon-
ságban álló növények keresztelése nem nyújt
eleg anyagot a változatosságra, de annál gazda-
gabbat a távolabbi rokonok keresztelése.

Mentül több új alak jött létre, annál gazda-
gabb anyag áll rendelkezésére a cél tudatos
növénytenyésztőnek, amelyben a neki meg-

felelő után kutathat. Szédítő az, milyen szá-
mokkal Burbank Luther dolgozik, egy-egy ke-
resztelés után tíz-husztötevezet magból nevel
palántát és nem egy évben, hanem éveken át,
vagy gyümölcsnél ezerszámra készít oltványt,
csoda-e ha ebben a nagy tömegben, ez óriási
változatosságban megtalálja azt is, amit éppen
kiván. Amit csak az ő géniusza, az ő nagy
tudása sejtett meg előre, mikor munkához fogott
s a keresztelésre kiválasztotta az anyagot.

Mert a növények keresztelése nem mindig
egyszerű matematikai művelet és a keresztelési
termék nem áll mindig — mint állatok keresz-
telésénél leginkább szokott — egyszerűen a két
szülő (apa- és anyanövény) között; hanem gyak-
ran olyan tulajdonságokkal is dicsekszik, melyek
sem az apa- sem az anyanövényben nincsenek
meg vagy nincsenek meg oly mértékben. A Bur-
bank kerjében két izetlen silány kevés gyümölcsű
kaktusz keresztelése bőven terem nagy zama-
tos gyümölcsöket; mandula és őszi barack,
két gyöngénő növény keresztelése oly gyorsan,
erősen fejlődik, hogy tízakkora, mint az ugyan-
olyan idős mandulafa vagy őszi barackfa; a japán
és angol diófa keresztelése kétakkora diót terem,
mint akár a japán akár az angol diófa; a
vörös-mák és az ópium-mák egyes nő-
vények és keresztelési termékük élő növény,
amely itt Californiában egész éven át virít,
holott a vörös- és ópium-mák itt csak pár
héten át virítanak; ilyen példát idézhetnek
akármánnyit.

De éppen oly értékes lehet az a keresztelési
termék is, mely a két szülő között áll tulajdon-

hogyan szegrekeasztotta nemzetközi elveit. Azonban így sem tudott boldogulni s félévi kormányzás után kimult. Ennek a kormánynak volt az első elnöke: *Thomas Price*, aki nem egészen 3 hónapig ült a kormányelnöki székben. Ez a volt szocialista miniszter elnök halt meg. Jellemzőképpen közülük *Thomas Price* volt nemzetközi vezér és miniszterelnök életrajzát.

Thomas Price a napokban halt meg *Ade-laidában*. Ez az ember tipikus képviselője volt ama angol szocialista vezérek nemzedékének, akik minden elméleti ismeretek és mélyebb betekintés nélkül a jelenkor társadalmi és gazdasági erőibe csupán furfangos és természetes észszel, bátor, terroristikus fellépéssel, a munkásság pillanatnyi érdekének néha helyes fölismerésével tagadhatalanul olykor elég jó szolgálatot tettek osztályának. Szó sincs róla, *Price* élettörténete azt az ugyanosak vége felé járó kort illusztrálja a Brit Birodalom politikai történetében, amidőn lehetségesnek látszó, de korlátozott tárlatnak ismert munkás a legmagasabb polcra emelkedhetett oly angol gyarmati államban, noha igaz, hogy elvben és gondolkodásban mindvégig hű maradt azon osztályhoz, amelyből származott, azzal a különbséggel, hogy mikor miniszterelnök lett, a gyakorlatban sutba dobta Marx elveit.

Thomas Price Walesban született és már nagyon fiatal korban tapasztalta a szegénységet és nyomort. Már 9 éves korában állott kőmetszőnek Liverpoolban. Már serdülő korában részt vett a város politikai és munkás mozgalmában. Egészségi állapota miatt 30 éves korában Ausztráliába vándorolt ki, ott hosszú ideig munka nélkül nyomorgott. Később mint kőmetsző ugyanannak a parlamentnek az építésében vett részt, melyben élete utolsó napjaiban mint miniszterelnök működött. 1891-ben a kőművesek szakszervezete titkárává választotta és két évvel később mint ugyanannak a szakszervezetnek képviselője lépett be a dél ausztráliai parlamentbe. 1900-ban a dél ausztráliai munkáspárt titkárává választotta és egy évre rá a parlament vezére lett. Később kormányra jutott az ugynevezett szocialista párt és *Price* lett a miniszterelnök. *Price* kormányzása, mint ahogy azt a sűrűn közzétett nemzetközies is elismerik, nem vitt keresztül alapvető változtatásokat Dél-Ausztrália politikai és gazdasági terén, azonban néhány fontos demokratikus reformot keresztül vitt. Az is igaz, hogy Dél-Ausztrália a világ egyik legdemokratikusabb és gazdasági tekintetben is a legelőrehaladottabb országa. S ezt tényleg annak köszönheti, hogy a nemzetközi szocialistákból lett befolyásos férfiak belátták, hogy az utópisztikus Marx-féle teoriákkal képtelenség egy országot kormányozni.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: *Fabricsius Endre*.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 3-án tartotta meg a múlt hó végén a tagok részvétele miatt elhalasztott közgyűlését. A közgyűlés tudomásul vette az egyesület múlt évi működéséről szóló évi jelentést, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését is. *Braun Zsigmond* dr. szóvá tette, hogy a Temesvári Lloyd Társulat legutóbbi közgyűlésén az a nézet merült fel, hogy a Társulat választott bíróságába csakis gyakorlati gazdák választassanak be. Ezért megjegyezte, hogy a Lloyd tagjainak a választott bíróság tagjai megválasztása tárgyában elfoglalt álláspontját, hogy a választott bíróságba gyakorlati emberek foglaljanak helyet, helyesli. *Zathureczky Károly* ügyvezető-titkár felvilágosításként megjegyezte, hogy a Temesvári Lloyd Társulat választott bíróságában *Gulácsy Dezső* és saját személyének kivételével, akik különben szintén birtokosok, csupán gyakorlati gazdák vannak, amellyel pedig *Gulácsy Dezső*, mint a Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezetének igazgatója, üzletember is, így tehát a gazdák érdekeit a választott bíróságban kifogástalanul képviselhetik. A közgyűlés titkár választás tudomásul véve, *Sztojancovics György* báró elnök, mielőtt az ülést berekesztette volna, felkérte a tagokat, hogy ezután az üléseket szorgalmasabban látogassák.

A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választására folyó hó 8-án tartotta meg Nyitrán titkárválasztó ülést. Az elnökség és az egyesületi tanács javaslatát, mely szerint a titkári állásra 17 pályázó közül egyhangú megállapodással első helyen *Sándorházy Lajos* felső-játtói gazdatiszt, második helyen *Tóth Albert* mexikói gazdasági főiskolai tanár, harmadik helyen *Bornemisza Gábor* tiszacsegei gazdatiszt volt jelölve; a versenyzők elméleti és gyakorlati képzettségének kimerítő ismertetése után *Mezey Gyula* elnök terjesztette elő, melegen ajánlván a tagok figyelmébe, hogy a választásnál, mellőzve a mellétekinteteket, kizárólag és egyedül az egyesület jól felfogott érdekét tartás szem előtt, figyelembe vévén azokat a szigorúan objektív szempontokat, melyek az elnökséget és a tanácsot elhatározásában vezették. A választás, miután az alapsza-

bályok a választás módját nem írják elő, a tagok egy töredék részének kívánatára titkosan, szavazatlappal ejtett meg. A szavazatszedő-bizottság *Paray Sándor* elnöke alatt *Fink Gyula* és *Herczmanszky Imre* tagokból alakult meg. Titkárrá *Sándorházy Lajos* választották meg 26 szavazattal, azon 11 szavazattal szemben, mely *Lósy Bélára* esett.

A titkárválasztás után a napirendre felvett ügyeket tárgyalta le a választmány. Kimondta, hogy az OMGE.-nek a kisgazdákvaló műtrágyázási kísérletekre vonatkozó kezdeményezését helyesli és támogatja. Ennek érdekében a titkárságot utasította, hogy a vármegye 22 olyan községében, ahol az egyesület az ellenőrzésre alkalmas tagokkal rendelkezik, 66 megfelelő kisgazdát haladéktalanul nyerjen meg az ügynek s az azokra vonatkozó adatokat az OMGE.-vel késedelem nélkül közölje.

A földmivélsügyi miniszternek a katonák nyári szabadságolása s az aratási munkák zavartalan megejtése érdekében kiadott leiratai folytán szükséges intézkedéseket részben már megelőzőleg elvégezte a titkárság, részben most tette meg a választmány. A hátseregellátás tárgyában kiadott miniszteri leirat kapcsán azon régebbi határozatát tartotta fenn, hogy a titkárság a megye termelői vidékenként egyes nagyobb értékesítőcsoportokba egyesítvén, szervezze s ez uton igyekezzék a megye gazdáinak az értékesítés ezen módját biztosítani.

Tárgyalta ezután a választmány a Pozsonyvármegyei G. E. javaslatát a termésbecslésnek egy új módozata tárgyában s bár azt a célzt, hogy a termésbecslés biztos alapokra helyeztessék, nagyon helyesli, a javaslatba hozott módot e célz elérésére alkalmasnak nem tartja.

A tagok élénk helyeslése mellett mutatott rá az elnök a folyamatban lévő ülésre, melyen a titkárválasztás miatt szokatlanul nagyszámú tag (37) jelent meg s mégis a vármegye 4 járása maradt teljesen képviselet nélkül. Miután a jelzett célból üléseket is a szokottnál nagyobb számban kellene tartani, ami még inkább lenyomná az érdeklődő tagok számát, kétségtelen, hogy ez az ut jobb becslési eredményekhez vezetni nem fog.

Az Esztergomi G. E.-nek a földmivélsési miniszterhez intézett feliratát, melyben kisebb termelők részére buzavetelmezés beszerzésének biztosítását kéri, magáévá tette a választmány. A

ságaival. Egy piciny izetlen vad ringlónak (plum) a magja körül nincs csontos héja, ezt keresztelte *Burbank* a francia szilvával s előállított oly gyümölcsöt, mely szép husos, nagy mint a francia szilva és a magja körül nincs csontos héja. Így állította elő a tövistelen takarmánykaktuszt, cseresznyehet, szilvákat, egészen új, soha nem létezett barackszerű gyümölcsöket. De állított elő erdőbe való dióféle fát is, mely 14 éves korában körülbelül 80 cm. átmérővel és hozzávetőleg 15 méter magas használható törzsszel bír, a fája kitünő keményfa, amint mondják, mindenre jó!

Oly tág ez a tér, hogy benne a lehetőségeknek csakugyan nincs határa és ha a meglepetések első pillanatában úgy látszik is hogy *Burbank Luther* nagyon merész, amerikai módon merész a keresztelésére szánt növények összeválogatásában, mikor fát, bokrot, évelőt, egyévesit kever össze, dohányt petuniával, almát szederrel, ringlót körtével keresztel: a következő perczben meggyőzve az ő látható eredményei által, belátjuk szavainak igazságát, hogy: „A modern, az igazi tudományos növénytenyésztés még csak gyermekkorát éli s csak ezután fogja áldásait árasztani az emberiségre, ma nem is sejtett arányokban.” Ami eddig történt, főként a gyümölcsösben a virágos és veteményes kertben és csak kevés fontos gazdasági terményünkön történt ott is több a szelekció, mint a nagyarányú keresztelés által. De lesz idő, amikor az ember meg fog próbálkozni minden művelt növényvel: a füvek keresztelésével, hogy új takarmánynövényt terem-

sen a sivő homoknak, vagy az oly becses luczernák, herék s más pillangósok javításával, sőt az erdő fának keresztelésével is és nem nyugszik bele, hogy 100—150 esztendő kelljen a tölgyfának, míg fa lesz belőle, nem nyugszik bele, hogy Szláviának mesés tölgyesei örökre eltűntek legyen, hanem meg fogja csinálni az 50 éves tölgyfát és sok egyebet, ami hihetetlennek látszik ma!

Sok szárazoktól mosolyt fog kelteni ez a „tuladás”. En láttam *Burbank* műveit és lehetők hiszem mindezt.

Burbank Luther szerény eszközeikkel dolgozik. Ne gondoljon senki rendkívüli amerikai térarányokra, nagy személyzetre, asszisztensekre, drága berendezésekre! Ő egész munkaerejét s annak minden eredményét folyton növényeire, kísérleteire fordította és sohasem ért rá „pénzt csinálni”. Ujabb időben *Carnegie*-alpból évenként 10,000 dollár áll tudományos munkásságában rendelkezésére, annyi ez itt, mint otthon 10,000 forint. Hosszu időn keresztül mintegy 1 $\frac{1}{4}$ k. holdnyi santarosai városi belső telke volt a működési tere, később ehhez a könnyű és nem gazdag talaju, mintegy 25 k. h. sebastopoli telep járult, ami ujabb pár kisebb területtel bővült; az egész mindössze, ha több 26 k. holdnál. Nem oly nagy terület. Nála csak a tudás és az érző lélek nagy. Hetven éven felüli igénytelen, szinte törekény alakja megtelek fiatalos ruganyossággal, szeme a szeretet és megértés melegével, ha kedves növényei között időzik és dolgozik. Mert kemény munkája van. A keresztelési termékeket egyenként elbírálni, a

jókat kiválogatni, éppugy a tisztán szelekció útján létesülő alkotásainál a válogatást eszközölni: mindezt ő személyesen végzi; pedig minden egyes keresztelés után ezt a munkát éveken át kell folytatni, mert átlagosan mintegy hat generáció szükséges a magról szaporodó növényeknél, hogy új tulajdonságaik állandósuljanak; oltható növényeknél ez gyorsabban megy. Elképzelhető, hogy mily óriási tömeg az, amit fölül kell vizsgálnia és elbírálnia és mily finom megkülönböztetésekkel dolgoznia; de az ő itelelete amily biztos, épp oly gyors és kérelhetetlen: 15,000 magról nevelt málnát most is egy nap alatt osztályozott s ami nem „jó”, az föltétlenül tüzre kerül! „Gyakorlott botanikusnak és biologusnak kell lennie a jövő növénytenyésztőnek, aki mérlegelni tudja a két (belső és külső) erőnek működését a növényben, mert csak akkor kormányozhatja ez erőket a saját céljai irányában” — ennyit mond szerényen a nagy tudós az ő munkájáról.

De az egész földkerekség tudja, hogy egy lángésznek az egész emberiség javát előmozdító új irányban haladó nagy munkája foly a Santa Rosai szerény hajlékban; az északi és déli földtekéről Európából, Afrikából, Ausztrália szigeteiről s a hét fallal elzárt kínai császári palotából egyaránt jönnek kísérleteihez a növények s a földkerekség minden részén feszült figyelemmel várják alkotásait, áldják működését.

Hasonló alkotásokra magyar hazánkban is nagy szüksége volna s az idő bizonyára megtermi a magyar *Burbank Luther* is!

Safary János.

Fejérvárn
vámment
mányhoz
tolás vég
hoz híven
a vármeg
Odesco
kérelmé
a czukor
fális ked
lévő czuk
zölje ki,
támogass
...
ez szesz
a Gazdas
az össze
megyeine
juntus 5-
kező nyo

A Szat
folyó hó
elnökle
lyen Vid
földmivel
évekre h
gazdasági
segélye
leiratát.
Gazdaság
rendszer
deleiben
lására és
Nagy Bé
gökből a
terjesztés
és magán
késztő r
megye ter
faisi te
séges ak
fejcsarnok
tárgyban
tása, ho
létesíthet

Jelentés
évről. A
évi április
sén számo
rőf, mely
lés tárgys
lési jegyz
az alapít
számadás
legének m
ossza fe
felülvélő
évi üzlet
s az igazg
kötésére a
szint ki
igazgatós
felügyelő-
Az üzleté

Szaba
Kényelmes

Török.

írják elő, a tagok
ára titkosan, szá-
A szavazatszedő-
letek alatt *Finka*
tagokból alakult
Lajos választott
szavazattal szem-

napirendre felvett
mármány. Kimondta,
Edákkal való mű-
köző kezdeménye-
ennek érdekében a
vármegye 22 olyan
let az ellenőrzésre
zik, 86 megfelelő
erjen meg az ügy-
adatokat az OMGE-

zternek a katonák
tási munkák zavar-
tadott leiratai foly-
részben már meg-
ság, részben most
hadsergellátás tár-
jeirát képesen azon
fenn, hogy a titkár-
ként egyes nagyobb
ítván, szervezze s
gazdájának az érté-
ani.

zmány a Pozsony-
a termésbecslésnek
s bár azt a célt,
os alapokra helyez-
javaslatba hozott
masnak nem tartja.
mellett mutatott rá
ő ülésre, melyen
alan nagyszámu tag
vármegye 4 járása
kül. Miután a jel-
szokottnál nagyobb
mi még inkább le-
számát, kétségtelen,
lési eredményekhez

földmivelési minisz-
lyben kisebb termelők
részesének biztosítását
a választmány. A

sztan szelekció utján
logatást eszközölni:
égzi; pedig minden
a munkát éveken át
an mintegy hat gene-
szaporodó növények-
aik állandósuljanak;
yorsabban megy. El-
ási tömeg az, amit
rálma és mily finom
goznia; de az ő itélete
ors és kérelmetlen;
nát most is egy nap
nem „jó”, az föltét-
lolt botanikusnak és
fővő növénytenyésztő-
két (belső és külső)
yben, mert csak akkor
a saját céljai irányá-
erényen a nagy tudós

ség tudja, hogy egy
iség javát előmozdító
munkája foly a
ékban; az északi és
Afrikából, Ausztrália
elzárt kínai császári
kísérleteihez a növé-
minden részén feszült
sait, áldják működését.
magyar hazáknak is
z idő bizonyára meg-
Luthert is!

Safáry János.

Fejérvármegyei G. E.-nek a *takarmánykivétel
vámmentességének megszüntetése* érdekében a kor-
mányhoz intézett és Nyitra megyéhez is pár-
tolás végett áttett feliratát eddigi álláspontjá-
hoz hiven támogatandónak tartja s ekként ajánlja
a vármegye bizottságának.

Odesca'chi Géza herceg uradalmának azon
kérelmét, hogy a gödingi cukorgyár részére
a cukorrépa vasúti szállítására mindazon tari-
fális kedvezményeket, melyeket a kartellben
lévő cukorgyárak élveznek, az egyesület eszkö-
zölje ki, illetve e cél elérésében az uradalmat
támogassa, indokainál fogva helyesli a választ-
mány, külön intézkedést azonban nem tart
ezidőszert szükségesnek, miután ez ügyben
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
az összes érdekelt egyesületeknek, tehát a nyitra-
megyeinek is hozzájárulásával, már folyó évi
június 5-én tartott végrehajtó-bizottsági üléséből
kellő nyomattal felirt a kormányhoz.

A Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület
folyó hó 7-én *Böszörményi* Emil dr. alelnök
elnöklété alatt választmányi ülést tartott, ame-
lyen *Világossy* Gáspár titkár előterjesztette a
földmivelésügyi miniszternek az 1908. és 1909.
évekre házi ipari tanfolyamokra és népies
gazdasági előadásokra engedélyezett állam-
segélyekre vonatkozó számadásokat tárgyaló
leiratát. A választmány a Pozsonyvármegyei
Gazdasági Egyesületnek a *gazdasági tudósítói
rendszer helyesebb alapokra való fektetése* ér-
dekében intézett átiratának körültekintő elbira-
lására és javaslatétel végett *Cholnoky* Imre,
Nagy Béla és *Pethő* György választmányi ta-
gokból álló bizottságot küldött ki. Titkár elő-
terjesztést tett a *folyó évben megtartandó motoros
és magányrő eke bemutatójára* vonatkozó elő-
készítő munkálatokról. Az egyesület a vár-
megye területén három községben megkezdvén a
falusi tejszarnokok létesítése tárgyában szük-
séges akciót, megbizta a titkárt, hogy a falusi
tejszarnokok, illetve szövetkezetek létesítése
tárgyában megkezdett akcióját tovább is foly-
tassa, hogy később egy tejértékesítő központ is
létesíthető legyen.

IRODALOM.

Jelentés a Gazdák Biztosító Szövetkezete 1908.
évről. A Gazdák Biztosító Szövetkezete 1909.
évi április hó 30-án tartott rendes évi közgyűlé-
sén számolt be a nyolczadik üzletév eredményé-
ről, melyet külön füzetben is kiadott. A közgyű-
lés tárgysorozata volt: elnöki megnyitó, közgyű-
lési jegyzőkönyv-hitelesítő kiküldetése, jelentés
az alapítók gyűléséről, a nyolczadik üzletév zár-
számadásának megvizsgálása és a vagyon mér-
legének megállapítása, valamint a nyereség fel-
osztása feletti határozat, az igazgatóság és a
felügyelő-bizottságnak a nyolczadik, illetve 1908.
évi üzletévre vonatkozó jelentése feletti határozat
és igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak mű-
ködésére a felmentvény megadása, az alapszabály
szerint kilépő öt igazgatósági tag helyébe öt
igazgatósági tagnak három évre választása, a
felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
Az üzletév ezen szövetkezetnél is, miként azt

az elnöki beszédben az elnök kiemelte, sikerült
nek mondható. A jelentés ismertetése alkalmával
el nem mulaszthatjuk a gazdák ezen saját intéz-
ményének felvirágoztatására a figyelmet felhívni.

Ujdonságok a könyvpiacon! *Erekly* K.: Mező-
gazdasági nagyüzemek. I. kötet. P. uradalom
üzemének ismertetése. 2 K. *Jankó* S.: Szalma-,
széna- stb. kazlak köbirtalomszámítása. 1 K.
Párczer Gyula: Mezőgazdák üzemi utmutatója.
1909. 4 K. *De Pottere* Brunó: Magyar szociális
agrárpolitika. 4 K. *Rendület az új bortörvény* 1908.
évi XLVII. törvényozikk 14. §-ában előirt bor-
nyilvántartás vezetése tárgyában. — 30 K. *Erteke-
zések a társadalmi tudományok köréből*. 3 K. *Ország-
os Magyar Gazdasági Egyesület* könyvtári czim-
jegyzéke. 1908. 2. K. *Pösch* K.: Gyakorlati út-
mutató gazdasági növényeink betegségeinek és
ellenségeinek felismerésére s az ellenük való
védekezésre. 40 K. *Rubinek* Gy.: A balkán keres-
kedelmi szerződésekről. 1 K. *Krolopp* H.: Mező-
gazdasági kereskedelemtan. Új olcsó kiadás. 6 K.
Eperjessy I.: A csiperkegomba (sampion) és a
szarvasgomba termesztése. 1 K. *Böck* H. dr.:
Geologia. II. kötet. 28 K. *Fehér* M. dr.: A magyar
szén államosítása. 1 K. *Bölnyi* L.: A telegkönyv
hitele kapcsolatosan a telegkönyvi rendtartás
tervezetével és ingatlan jogrendszerünk reform-
kérdéseivel. 2 K. *Ginever* Ilona: The Hungarian
Question. 3 K. *Gaál* I.: Széchényi István gróf
és a pesti hengermalom-társaság. Melléklet: Adat-
gyűjtemény. 1 K. *Madarassy-Beck* Gyula dr. báró:
A városok hitelügye. 2 K. *Rajnik* B. dr.: Az
Ausztriától való különválás nyomán várható ala-
kulások. Az önálló vámterület határai Magyar-
ország mezőgazdaságára, iparára és kereskedel-
mére. 15 K. *Waldbauer* H. és *Sárossy* L.: A
messzelovaglás és a budapest-bécsi távvezeték-
verseny. 7 K. *Szollény* N.: Közgazdaságtan.
40 K. *Ujlaky* I. dr.: Mi a csekk? A csekkre
vonatkozó legfontosabb tudnivalók. 0-50 K. *Géber* A.
dr.: Az utolsó évek munkásmozgalmai Magyar-
országon. 1-20 K. *Gaál* M.: Szociális levelek.
1 K. *Három év* Magyarország mezőgazdasági
politikájában. 1906-1909. 1 K. *Bölnyi* D.: A
kassai m. kir. gazdasági akadémia kelet-friz
juhászatának ismertetése. — 20 K.

Litke I. N. E.: Studien über das Reifen der
Trauben und über das Gleichgewicht der Weine.
1 K. *Marpmann* Karl: Die rationelle Rasse-
Kaninchenzucht. 1-50 K. *Orfert* F.: Die pom-
mersche Gänsezucht. 1-20 K. *Strauch*: Anleitung
zur Ausstellung von Futterrationen und zur Be-
rechnung der Futtermischungen. 1 K. *Weirup* E.:
Obstbau, zur Selbstbelehrung. 1-20 K. *Czeipek* F.:
Die Untugenden der Pferde und ihre sichere
Behebung. 1-60 K. *Handbuch der gesamten Land-
wirtschaft*. 1. Bd. Betriebslehre, landwirtschaftliche.
8-40 K. 3. Bd.: Acker- und Pflanzenbau. Spezieller
Teil. 11-30 K. 4. Bd.: Tierzucht. 12-80 K. Er-
gänzungsband: Rebengewerbe, landwirtschaftlich-
technische. 9-60 K. *Kiermayr*: Was hat der Land-
wirt beim Viehhandel zu beachten? 1-50 K.
Kindshoven I.: Die Verwertung des Obstes und der
Gemüse im bürgerlichen Haushalte. 1-20 K.
Winckler F.: Kochbuch für Zuckerkrankte und
Fettleibige. 3-20 K. *Flaum* Fritz: Stammbäume
der englischen Vollblutbeschäler in Deutschland.
9-60 K. *Landwirtschaftliches Jahrbuch der Schweiz*.
1908. 16-80 K. *Klein* I.: Die moderne Königinnen-
zucht. 1-20 K. *Ludwig* Aug.: Am Bienenstand.
1-20 K. *Verzeichnis der staatlichen Deckhengste*
für die Beschälerperiode 1909. Wien. 1-20 K.
Komerzynski Joh.: Die national ökonomische Lehre

vom Kredit. 10-60 K. *Wilbrandt* Rob.: Volks-
wirtschaftliche Vorlesungen. Kurzgefasster Aus-
zug. Allgemeiner theoretischer Teil. 2-40 K. *Hoppe*
Kurt: Garten und Garten-Architektulturen. 3-60
K. *Kubiktafel* für runde und vierkantige Hölzer
nach Hunderteilen des Kubikmeters. 0-30 K.

Folyóiratok. *Erdély* honismertető folyóirat, az
Erdélyi Kárpát-Egyesület értesítője. Szerkeszti
M. Kovács Géza. 1909. évi 3-4. szám. Tartalma:
Hermann Antal dr.: Falusi nyaralók. *Ruzitska*
Béla dr.: Gerinczvándorlás a fogarasi havasok-
ban. 14 képpel. Könyvesház. Egyesületi élet.
EKE. hivatalos közleményei. Előfizetési ára
10 korona. Tagok 6 korona tagdíj fejében kap-
ják. Az *Erdély* jelen kettős számának különös
értéket ad az, hogy az Kárpátok azon részét
mutatja be írásban és sikerült képekben, melyek
eddig a legismeretlenebbek és egyuttal a leg-
szébbek turista szempontból. A fogarasi hava-
sokba boldogult Rudolf trónörökös is lejár-
t zergevadászatra és szerette a teljesen vad tájat.
— *Allattenyésztési Szemle*. Havi folyóirat. I. év-
folyam. 6. szám. Szerkesztőség Szombathely.
Egész évre 12 korona. Tartalma: Felhívás. —
Monostori: Az 1909. évi orsz. tenyészállatkiállít-
ás (4 képpel). *Eber* dr.: Néhány megjegyzés az
országos állatkiállításról. — *Kerpely* K.: A
rétek műtrágyázása. — *Zaitschek* dr.: A kilu-
gított erjesztetlen szilvaliszt tápláló érté-
kéről. *Kovácsy*: A falusi tejszövetkezetek. *Bodor*:
Keresztezések angol sertésekkel. K. B.: A
somogytarnóczi yorkshire sertésenyésztés. (3
képpel.) *Monostori*: Az autokrotal nevű állat-
jegyző fülbevaló. (9 képpel.) *Hreblyay*: Szállít-
ható baromfiótlak s azok előnyei. (2 képpel.)
Vajda: Függő istálló vasutak. (3 képpel.) Levél-
szekrény. Irodalom. Apróságok. Hírek. — *Ter-
mészetudományi Közöny*. Havonként kétszer meg-
jelenő folyóirat közérdekű ismeretek terjeszté-
sére, kiadja a Természetudományi Társulat.
1909. évi 13. szám. Tartalom: A repülő állatok-
ról, (18 képpel) *Méhely* Lajos. Rendes léghajó-
járatok Franciaországban, *Zempléni* Győző.
Rádiumgyár Kreuznachban, *Kalocsinszky* Sán-
dor. Hangosan beszélő telefon, *Zempléni* Győző.
Tudósítások stb. — *A magyar szent korona orszá-
gai kereskedelmi forgalmának havi eredményei*. 1909
május havi füzet. Kijadja a m. kir. központi
statisztikai hivatal. Tartalmazza az összes áru-
nemek forgalmát külön csoportosítva és össze-
gezve. Ára 1 korona.

Az ezen rovathoz ismertetett könyvek meg-
rendelhetők a *Patria* r.-t. gazd. szakkönyvkeres-
kedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Enyvtelenített csontliszt. 433. kérdés. Szu-
perfoszfát vagy thomassalak helyett használ-
ható-e sikerrel ősziék alá jó árpatalajba (nem
tulságosan kötött) *enyvmélküli csontliszt* (entleim-
tes Knochenmehl)? A használati hely Nyitra
megye. Az ideit tulmagas thomassalak árak arra
kényszerítnek, hogy a fenti műtrágyára, melyet
eddig még nem használtam reflektáljak. Körül-
belül mennyi használható kat. holdanként és
mire fektetendő főszul a bevésnél? *M. g.*
Felelet a 433. sz. kérdésre. A csontliszt gyár-
tási eljárása szerint megkülönböztetünk zsir-

Szabadalmazott polyva- és törek-elfuvó készülék minden irányba forgatható karokkal.

Nagy munkás-megtakarítás! Legtökéletesebb rendszerű

Kényelmes portalan cséplés! Pormentes tiszta polyva!

Török. Polyva

gőzcséplőkészletek

Szabadalmazott WELGER-féle

SZALMAPRÉSELEVÁTOROK, UTIMOZDONYOK.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

Részvénytársulat Budapest, VI., Váci-ut 19.

Jutányos árak. Kedvező feltételek. Teljes jótállás

talánított és enyvtelenített csontlisztet. A zsirtalanított csontlisztet benzinnel való kezelés vagy nagyobb légnyomás alatti gőzöléssel állítják elő, mely eljárással zsirtartalmának legnagyobb részét kivonják, az enyvyanyag (nitrogén) ellenben benne marad. Ilyen „normális vagy párolt” csontliszt műtrágyázási célokra, a hosszú tenyészidejű növények alá, továbbá a meleg természetű és homoktalajokon figyelembe jöhet, mert a trágya korhadását gátló zsirtanyag kivonatott belőle, ellenben a korhadást elősegítő s értékét tetemesen emelő enyvyanyag — legalább nagy részben — benne marad.

Az enyvtelenített csontlisztnél ellenben ipari célokra kivonták egy a zsirt, mint az enyvtartalmát, miért is utóbbi oknál (enyvtartalmának elvonásánál) fogva, rendkívül bizonytalan hatású nyerstrágyát szolgáltat. Az enyvtelenített csontlisztet, mint ilyen, nem is szokás közvetlenül trágyázásra felhasználni, hanem *szuperfoszfátot* készítenek belőle. Az enyvtelenített csontliszt tehát az ugynevezett csontliszt-szuperfoszfátnak képezi nyers anyagát. A gazda tehát (különösen jelzett viszonyok között) helytelenül cselekszik, ha a rendkívül bizonytalan hatású enyvtelenített csontlisztet használná trágyázási célokra, a biztosan ható *szuperfoszfát* helyett és így végeredményben az olcsóbb enyvtelenített csontlisztet igen drágán fizetné meg.

Tanácsom az, hogy — épp jelzett viszonyok között — tessék a *szuperfoszfát* használatánál megmaradni.
K. K.

Here utáni buza műtrágyázása. 434. kérdés. Vita tárgyát képezi, helyes-e vöröshere után jövő buza alá *szuperfoszfát* műtrágya alkalmazása? Megjegyzem, hogy az uradalom eddig körülbelül 60% kalászosot termesztett. A buza a vetésforgó szerint trágya után negyedik évben jönne.
P. A.

Felelet a 434. sz. kérdésre. Amint a kérdésben említették, vita tárgyát képezte, hogy a vöröshere után jövő buza alá, helyes-e a *szuperfoszfát* műtrágya alkalmazása? Erre azt felelhetem, hogy a vöröshere elsősorban is az az előveteménye a búzának, amely az egyoldalú foszfortrágyázást a legbiztosabban meghálálja. Ennek a magyarázata különben egyszerű. A lóhere mint nitrogéngyűjtő növény, a talaj nitrogén készletét nemcsak kiméli hanem gazdag tarló s gyökér maradványaival, a talaj nitrogén tartalmát fokozza. A lóhere lekerülte után, a buza tehát nitrogénben viszonylag gazdag talajba kerül, aminék igen könnyen tultuja fejlődés és megdülés lehet a következménye. Ha már most foszfortrágyázással, a buza ily irányú fokozottabb igényét is kielégítjük és így a kellő arányt a növény által felvehető nitrogén és foszfor között helyreállítjuk, akkor nem buja, hanem *erőteljes* növekedés s fejlődés lesz a következménye, ami a nagyobb és *jobb* termésben fog kifejezésre jutni. Nekünk tehát igenis a lóhere tarló nitrogén bőségét, megfelelő foszfortrágyázással kell ellensúlyozni, mely célra jelzett viszonyok között a *szuperfoszfát* felel meg legjobban. Ebben az esetben a lóherét követő búzánál, sok gazdaságban észlelt megkésése az érésben sem fog bekövetkezni.
K. K.

Czeceidóniakárok és adóelengedés. 435. kérdés. Kérem értesítésüket, hogy czeceidóniakár esetén hány % kárnak kell lenni, hogy adóelengedésben részesüljek?
St. V.

Felelet a 435. sz. kérdésre. Az adóelengedés eseteiről az 1883. évi XLIV. t.-cz. 49. §-a szól, illetőleg az 1885. évi 45055 számú végrehajtási utasítás 133. §-a. Ugyanezen rendelet 135. §-a szerint az elemi csapás által sújtott földrésztlet után járó adó $\frac{1}{3}$ részben, $\frac{2}{3}$ részben vagy egészen engedhető el aszerint, amely mérvben a termés megsemmisített. Eszerint a termésben legalább $\frac{1}{3}$ rész kárnak kell történnie, hogy az adóelengedést sikerrel kérni lehessen.
Sz. F.

Közbevetett zöldtrágya. 436. kérdés. Őszi árpa, avagy búzába tavasszal vethető-e haszonnal a lapos magvu fehér csillagfűrt, hogy az aratástól szeptember végeig egy oly számottevő tömeget képezzen, hogy mint zöldtrágya, mintegy 150—200 kg. *szuperfoszfát* kombinálva, érdemlegesen felhasználható legyen? Nem fog-e a szalmás termés sűrűsége miatt kivésni? És hogy ezen esetleges zöldtermésű tömeg, a műtrágya hozzáadásával alászántva, teljesen helyettesíti-e az istállótrágyát, mert a zöldtrágya műtrágyával kombinálva 40 koronába kerülne kat. holdanként; míg az istállótrágyával trágyázva (3 vagon) kat. holdanként 100 koronába kerülne, eltakintva a rengeteg fuvarozástól és a vele járó fáradságtól is.
D. B.

Felelet a 436. sz. kérdésre. A tervbe vett eljárás, a csillagfűrt magot az őszi árpába vagy búzába tavasszal belevetni, hogy a kalászosok lekerülte után erőteljes fejlődésnek indulva, őszszel leszántható legyen, hazánkban egyike a legbizonytalanabb zöldtrágyázási eljárásoknak. Én — homoktalajon — éveken át tettem a zöldtrágyázás ezen módjával kísérleteket, még pedig eredmény nélkül. A mi klímánk a vetés ezen módjára tulszáráz és a sekélyen (fogással) alátakart nagy csillagfűrt mag kicsirázása és életben maradása igen-igen kétséges. Németország homoktalajú gazdaságaiban (rozs közé vetve) ezen eljárással (egyszerű felszórásával a magnak, minden fogással nélkül) eléggé jó eredményeket érnek el, de még ott is inkább a csillagfűrt tarlóvetésének adják az előnyt. Sajnos, hogy a zöldtrágyatermesztésnek ezen második „tarlóvetés” módja nálunk szintén bizonytalan. Bizonytalan azért, mert tarlószabaduláskor rendszeren oly száraz az időjárás, hogy a tarlóvetés sem sikerül, ahogy kellene. Mert hiszen a zöldtrágyatermesztésnél fődolog, hogy nagy tömeget szántunk alá; ha a növények fejlődése ritkás és alacsony, célt nem érünk. Ez idén a rendestől eltérő esős időjárás lehetővé fogja tenni a tarlóvetést is. Ezen célból a laposmagvu csillagfűrt (mely kötöttebb talajokon is sikerrel termesztendő) a tarlószabaduláskor azonnal felszántott földbe vetendő, kat. holdanként 90 kg.-ot számítva s a rendes gabona sortávolságra vetve. A tarlóvetés is (esős időjárás esetén) annyira kifejlődik szeptember végére, hogy leszántható s utána őszi vethető.

Ami a műtrágyák alkalmazását illeti, a tervbe vett 150—200 kg. *szuperfoszfát* (kat. holdankénti) kiszórása nagyon is helyénvaló lesz. Ha

kötöttebb földről van szó, akkor a közvetlen kálitrágyázástól még eltekinthetünk, a zöldtrágya elsőizbeni használatánál. Rendszeres alkalmazása esetén, vagy homokos talajon ellenben a foszforon kívül kálitrágyát is kell adni és pedig kat. holdanként 100 kg. 40%-os kálitrágyát, mely a *szuperfoszfát*tal összekeverve, azzal szerezre szórható ki. A zöldtrágya csakis műtrágyákkal (kálifoszfáttal) kombinálva ad teljes trágyát és helyettesítheti sikeresen az istállótrágyát.

Ha a zöldtrágyázást rendszeresíteni kívánják, akkor nálunk csak 2 eljárás tekinthető teljesen biztosnak. Az egyik a zöldtrágyának főtterményül való elvetése, a fekete ugarnak szánt területekre, a másik az áttelelő zöldtrágya növények termesztése, mely szerint a biborherét vagy a szösös bükkönyt korán őszszel elvetve, a jövő tavasszal szántjuk le. A tarlóvetés csak az időjárás szerint alkalmazható. Ha a tarlószabaduláskor esős idő jár, jó eredménnyel vethető alkalmazásba, ellenkező esetben nem vehetjük hasznát.
K. K.

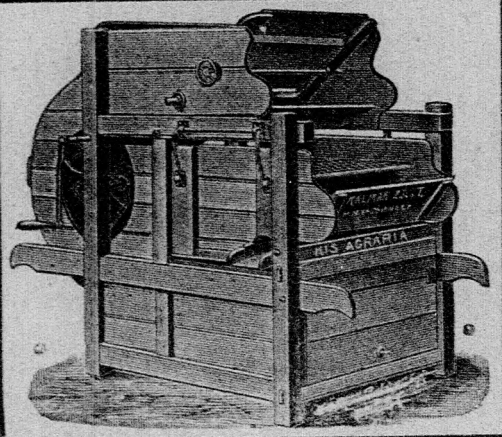
Csikók mirigykórja. 437. kérdés. Hidegvérű csikóink között, melyek szopósak, választattak egy és két évesek, kiütött a csikókeh (mirigykór) s oly vehemensen terjedt, hogy pár nap alatt az egy és két évesek fertőzve lettek. Az állatorvos ezeket mirigykór antistreptococcus-szérummal beoította. Kérdem, remélhető-e, hogy ezen ojtásnak hosszabb időre terjedő mentesítő hatása lesz? Beoíthatók-e az egyéven aluli, vagyis a választott és szopós csikók is, bár még ezek között csak egy pár gyanú van? S tény-e az, hogy az ojtás többszörös megejtése gyógyítólag fog hatni az összes megbetegedett állatokra?
P. D.

Felelet a 437. sz. kérdésre. Az antistreptococcus-széruma legjobb esetben is csak pár hétre védi meg a csikókat a fertőzéstől, viszont vele az egészen fiatal csikók is beoíthatók és ez az ojtás ajánlatos is olyankor, midőn az állatok a közvetlen fertőzés veszélyének ki vannak téve. A szérum bizonyos fokig gyógyító hatást is fejthet ki s ebből a célból az ojtást súlyosabb esetekben megismételni ajánlatos.
—y—

Burgonya műtrágyázása. 438. kérdés. Kérem tudósításukat, hogy a burgonya alá milyen műtrágyát használjak, mennyit és mikor kell kiszórni?
P. A.

Felelet a 438. sz. kérdésre. A burgonya műtrágyázásánál különbséget kell tennünk aszerint, amint kötött és közepkötött vagy homoktalajon termesztjük, mert a műtrágyázás keresztülvitele eszerint módosul.

Kötött vagy közepkötött földön nitrogén- és foszfortrágyát kell adni, hogy megfelelő eredményeket elérhessünk. A műtrágya csak azon esetben maradhat el, ha a burgonyát közvetlenül istállótrágyával trágyázott földbe vetjük. A műtrágyák közül burgonyánál a *szuperfoszfát* és a nitrogéntrágyák közül a *kénsavas ammónia* van helyén, mert tapasztalatilag ezeket értékesebb legjobban és legbiztosabban. *Szuperfoszfát*ból és pedig a 16%-osból k. holdanként 150—200 kg. szükséges, melyet vagy őszszel szórunk ki az őszi szántásra vagy korán tavasszal hintjük el a tavaszi földmunka meg-

Minden gazdaságban
nélkülözhetetlenek. ..

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű
és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Ézvi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

Kalmár Zs. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselőt.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

a közvetlen a zöldtrágya es alkalma ellenben a dni és pedig kálitrágyát, e, azzal egy-sakis mütrá ad teljes az istálló-

ni kívánják, ető teljesen nak főter-nak szánt dtrágya nő a biborherét szel elvetve, lóvetés csak Ha a tarló- redményrel setben nem K. K.

e. Hidegvérü választatnak eh (mirigy- egy pár nap e lettek. Az reptococcus- hető-e, hogy hó mentesítő gyében aluli, is, bár még n? S tény-e se gyógyító- t állatokra? P. D.

antistrepto- s csak pár etől, viszont ojhathók és midőn az nek ki van- g gyógyító- ól az ojtást jánlatos. y

rdés. Kérem milyen mű- kor kell ki- P. A.

rgonya mű- nk aszerint, okoktalajon keresztlül-

nitrogén- és felelő ered- csak azon yát közvet- dbe vetjük. superfoszfát s ammoniák ezeket értén- n. Szuper- holdanként agy ősszel y korán ta- gunka meg-

rkézeti megfelelő k hely visélet. késege

kezdése előtt. Sikon fekvő földön jobb az őszi kiszórás. A kénsavas ammoniákat a vetőszántás előtt szórjuk ki, ká holdanként 70—100 kg.-ot számítva.

Homoktalajon, mely már természetből fogva káliumban szűkölködik, csak akkor számíthatunk kellő eredményre és nagy termésre, ha előző mütrágyákon kívül káliumtrágyát is adunk; ennek hiányában kellő eredményre nem számíthatunk. Ezen célra a 40%-os kálitrágya kitünően felhasználható és mert nem drága, (100 kg. körülbelül 13 korona) a kötött talajon való trágyázással szemben sokkal több költséget nem okoz. Kat. holdanként 60—80 kg. a szükséglet. Homokon a szuperfoszfát és kálitrágya korán tavasszal szórandó ki, a kénsavas ammoniák közvetlenül az ültetés előtt.

K. K.

Haszonbérleti kérdések. 439. kérdés. Bérleti szerződés szerint „köteles haszonbérlo a bérlet utolsó évében legalább is 800 hold kalászos vetést vetni”. Rendkívül lényeges ez reám — mint utódra — nézve, mert a bérlo nem tartozik bizonyos mennyiséget a haszonbérlet kezdetekor ingyen átkapott szalma, törek és polyvából visszaadni, hanem csupán ennek a 800 hold kalászosnak köteles otthagyni a szalmáját stb. Tehát egy átvett s a haszonbérlet tartama alatt ingyen használt érték visszaadásáról van szó, amelynek mennyisége pedig a vetés területében állapított volt meg. De a folyó évben egyes vidékeken így ott B. Bicskén is a viszontagságos tél folytán kiszántások történtek már kora tavasszal s így a jelzett kalászos terület nincs meg. Kérdem:

1. vajjon nem tartozik-e bérlo a megfelelő szalmamennyiséget beszerezni avagy pénzben megtéríteni?

2. Esetleg nem tartozott volna-e megfelelő holdmennyiségben tavaszi kalászosot vetni el? (mert ez mindenesetre még módjában lett volna).

3. mivel a bérlet lejárata 1910. febr. 1, felhasználhatja e a bérlo azideig az összes szalmát saját céljaira, avagy csak azideig a szalmából reá eső részt, szóval átadhatja-e a birtokot ilyformán esetleg teljesen szalma nélkül?

4. Mennyire követelhető bérloától a szerződésben kikötött terület (a szántóföld 20%-a) be-trágyázása, teljesen-e, avagy csak amennyire a széna futja?

5. Mivel a birtokot most vettem, de úgy hogy az eladó teljes anyagi garanciát vállalt a bérloért s én e szolgálmányokat (szalma, trágyázás stb.) betudtam a vételárba, azaz készpénzben megfizettem, lehet-e közöttem és eladó között ez az eset (kiszántások) vis major, azaz tartozom-e megfizetni azt, amit nem kapok? Nagyon kérem t. gazdátársaimat s az ebben szakértő urakat, hogy e kérdéshez, mely közérdekű is, amennyiben ez évben gyakran kérdés tárgyát fogja képezni, legyenek kegyesek, felvilágosítólag hozzászólnani.

D. G.

Felelet a 439. sz. kérdésre. 1. A szerződés a haszonbérloét arra kötelezi, hogy tartozik a bérlet utolsó évében legalább is 800 hold kalászos vetést vetni. A bérlo eleget tett kötelezettségének, mikor a 800 hold kalászosot annak rendje és módja szerint elvetette. A termés sikere nemcsak a gazdától függ, amint ezt mindnyájan jól tudjuk, ha kedvezőtlen eset áll be és a kellő területű vetés nincs meg, ezért a bérlo

felelősséggel nem tartozik és szalmát beszerezni avagy pénzben megtéríteni nem köteles.

2. Tavaszi kalászosal pótolni sem tartozott a tönkremet vetéseket, ha ő ezt a saját érdekében szükségesnek nem találta, mert a szerződés nem kétszeres, hanem csak egyszeres vetésre kötelezi őt.

3. A bérlo a szalmakészletet a maga rendes gazdasági szükségletére szabadon felhasználhatja s ha a szalma ilyen rendes eljárás mellett elfogy, a bérlet lejáratakor átadhatja a birtokot ilyenformán esetleg teljesen szalma nélkül is. Ennek fejében kártérítést adni nem tartozik, mert szalma átadására kötelezve nincs. Igen természetes, hogy szalmát el nem idegeníthet, se el nem szállíthat.

4. A trágyázási kötelezettség terjedelme a szerződésben foglalt kifejezésektől függ. Ha a bérlo bizonyos terület megtrágyázására föltétlenül kötelezve van, ezt teljesíteni tartozik még akkor is, ha a szalmát vagy a trágyát vásárolnia kell.

5. A birtok vételénél a szalma és a trágya ára bizonyára nem képezte külön alku tárgyát, de ha a vételár összege ezekre való különös figyelemmel nyert volna is megállapítást, akkor sem lehet az eladótól többet követelni, mint a mennyit viszont ő a haszonbérloétől követelhet. Ha a vétel tárgyát kifejezetten a remélt szalma-termés is képezte volna, a vevő akkor sem követelhet ezen hiány fejében a vételárból elengedést. A vételnek ezen része reményvásár volt s ennek tárgya előre bizonytalan. A vevőnek ezzel a lehetőséggel számolnia kell s nem panaszkodhatik, hogy olyasmit tartoznék megfizetni, amit meg nem kapott, mert ez csak a reményvásárnak egyik kedvezőtlen esélye.

Sz. F.

Nyulszapuka őszi vetése. 440. kérdés. Gazdátársaim közül vetette már valaki nyulszapukát ősszel rozs közé és minő eredményei?

P. A.

Felelet a 440. sz. kérdésre. Arról nincs tudomásom, hogy gazdáink közül valaki nyulszapukát ősszel a rozs közé vetett volna, illetve hogy őszi rozs védőnövényvel vetette volna már ősszel. Lehetetlenség nincs a dologban, mert Németországban itt-ott alkalmazásban van a vetés ezen módja, csak hogy ez esetben a rozst tavasszal le kell vágatni s zöld-takarmányképpen értékesíteni. Ellenkező esetben a nyulszapuka őszi vetésének semmi célja és jelentősége nem lenne. En már több ízben vettem a nyár végén, az ős elején nyulszapukát, de védőnövény nélkül s mindig baj nélkül telelt át. Ha a tél beálltaig kellően meg-erősödni képes, akkor a téli hideg (száraz, hótalan fagy) nem fog kárt tenni benne; az idei esős időjárás ezen feltételt eléggé biztosítja.

K. K.

A hesszeni légy idei nagy kártevése.

Irta: Jablonowski József.

Országszerte, de mégis feltünőbb mértékben az Alföldön, nagy a panasz, hogy buzáink ez idén hihetetlenül rosszak voltak. Aki pedig a panaszok helyén megfordult, az csakugyan meggyőződhetett, hogy a kár valóban nagy és nem lesz az idén ritka olyan tábla sem, amely még

csak a vetőmagot sem fizeti vissza, feltéve, hogy a gazdája azt már jóval az aratás előtt ki nem szántotta.

E közismert idei szomorú állapotunkkal szemben a gazdáknak legnagyobb része teljes tájékozatlanságban van. A baj igazi okát senki sem tudja. Öreg, tapasztalt gazda csak úgy, mint a fiatal, alapos szakismerettel bíró fiatal is egyaránt zavarban van, hogy mi történt.

S e zavart megkoronázza, nem tudom a honnan eredő, de állítólag hazai szakkörökből kiindult felfogás, amely — ha török-szakad — erősíti s az ég tudja megmondani, miféle képtelen érvekkel igazolja is, hogy buzáink idei szokatlan hanyatlása annak rendetlen fejlődésében keresendő... Hiszen ha legalább fejlődésről volna szó, de mikor itt heteken át tartó hanyatlással s az aratás előtt legtöbb helyen pusztulással volt dolgunk!

Mit beszéljünk itt rendellenes fejlődésről amikor arról van szó, hogy május közepe óta éppen azok a buzák erdtek hanyatlásnak, amelyek addiglan a legszebben állottak és legtöbb reménnyel kecsgettek, amelyek nemcsak kitünő, hanem jó tápláló erővel is bíró talajban állottak, holott az ugyanakkor, vagy még elébb is gyengén álló vetések, nemcsak nem romlottak, hanem annyira fejlődtek, hogy azok, habár igen szegényesek, de mai viszonyok között mégis olyanok, hogy az, akinek nincs jobb vetése, hálás érte, hogy legalább ilyen van. A május közepéig biztató vetések földje ma szintén üres; buza alig van benne, de annál több a gyom s ha van buza, az méternyi távolságból bókol a másik tő felé, amely szintén olyan nyomorék, mert se szalmája, se kalásza nincs.

Hol itt a logika? A rossz vetés megmaradt és fejlődött is valamelyest; a jó vetés pedig határozottan oda van. Itt a bajt mindennel lehet igazolni, csak azzal nem, hogy a vetés időjárásbeli viszonyok vagy a talajban rejlő okok miatt pusztult volna el.

Kezembem volt olyan irott magyarázat is, hogy a buza hanyatlásának oka a víz, amely azt meglepte! E magyarázat amilyen bobó, olyan képtelen, mert a kérdéses buza véletlenül egy alföldi halom tetején termett.

Végül, hogy a mostani buzabajunknak okozója egy hirhedt „torsgomba” volna, az miután a németek ezt a gombát már elfelejtették, remélhetőleg nálunk is maholnap kevés hívőre talál.

Buzánk hanyatlásának legfőbb s kevés kivétellel egyetlen oka, a hesszeni légy, amelyet állítólag mindenki ismer, de mint a következők mutatták, utolsó percig senkisémet vett észre.

Ősszel senki sem vette észre, mert hisz igen kevés buza kelt ki s még a korai buzákban is csak elvétve lehetett egy kis zöldülést látni. Ha akkor volt baj, azt az általános gyenge kelés teljesen eltakarta és senkinek sem jutott eszébe, hogy más bajt keressen.

Kora tavasszal szakasztottan ugyanugy voltunk; sőt minthogy az ősszel elvetett magnak legnagyobb része csak a tél utolsó és a kezdődő tavasz első enyhe napjaiban kezdett keledezni s a melegedő időben bokrosodni: azért a vetésnek eme fejlődő, erősödő része elrejtette azt, ami már beteg volt s ami a későbbi baj forrását magában rejtette.

Szab. „Rekord II.” sorvetőgép

Lozonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

Legtöbb helyen biztató volt még a május eleje. De csakhamar bekövetkezett a forduló. Május közepén egyszer megrekedt a buza fejlődésében. A sorok ritkultak, a bokrosodott tövek sarjai sárgultak, száradoztak s a buza nemcsak hétről-hétre, hanem napról-napra romlott és kevesebb lett. Legfeltűnőbbben romlottak azok, amelyek korai vetésűek, vagy állapítsuk meg e viszonylagos fogalmat közelebről, amelyek október 10—12-e előtt kerültek a földbe s amelyeknek földje jó erőben volt és jó munkálásban részesült.

Viszont azok a vetések, amelyek az előbbi időpontban — május elején — még selymöldetek s amelyek kései vetésűek voltak, lassan bár, de tovább fejlődtek és július első napjaiban szerény mértékkel mérve, még tűrhetőek, holott amazok oda vannak.

Amikor e szomorú buzák között jártam, saját-szerű hatással volt reám, amikor majdnem minden gazda azzal fogadott, hogy vetését rovar tette tönkre, de nem tudja hogy mi. Ő rovar nem lát. Bejártam Bihar sárréti járását (Biharudvari, Szerep, Hosszuhát), Jász-Nagykun-Szolnok vármegye, Borsod, Hajdu és Heves vármegye több részét, ahol mindenütt és következetesen rovarkárrol panaszkodtak, de rovar senki sem talált. Pedig mindenütt ott volt az s nem is igen kellett sokáig keresni. Akinek a hesszeni légy álbábját megmutattam, elhitte, mert hisz látta, de akinek vetését megnéztem s előre is megmondtam, hogy mi a baj: legtöbb gazda nemcsak kételkedett, hanem bizva saját — olykor 40—45 évi — tapasztalatában, igen gyakran mosolygott is az állításomon, mert hiszen ismeri a hesszeni legyet és jól tudja, hogy június végén, július elején, tehát az aratás előtt milyen képe van a hesszeni legyes vetésnek. A vetést magát kevés gazda nézte meg, hanem legtöbbje csak kibukott, kitéredezett és keresztül-kasul fekvő szárazakat kereste, amelyek akár a jégverés, akár a ló- vagy a birkaázolás után, de a hesszeni légy nyár elejei kártétele nyomán is előfordulni szoktak. Ezeket senki sem látta, tehát nem is sejtette, hogy hesszeni légygel van dolga. Pedig ismétlem, a hesszeni légynek barna álbábja ott volt a beteg, a pusztuló, vagy a már elpusztult tövekben, tehát kétség nem forog fenn, hogy a baj oka ismeretlen volna.

A hesszeni légy életmódját ma már legtöbb gazda jól-rosszul ismeri, ismeri jellemző alakját és tudja, hogy mind őszzel, mind tavasszal is kárt tehet, valamint nagy bajt okozhat a nyár elejei előfordulása.

Ez idén úgy látom, hogy a tavaszi és a nyár elejei kártétele egybefolyt s olyan alakban mutatkozott, amely a maga nemében talán szokatlan, de amely ezelőtt, aki rovarvilág jelenségeit és e jelenségek okait ismeri, nem érhetteetlenek. Lássuk csak, hogy is van a dolog.

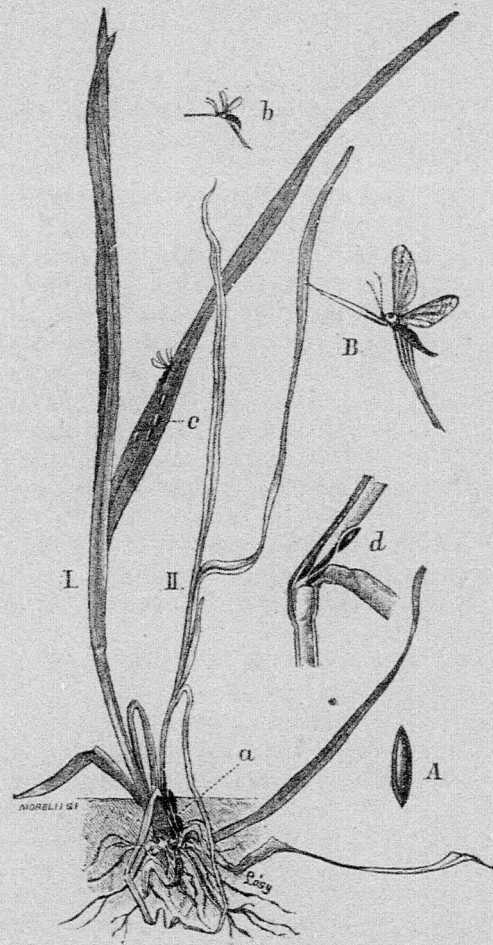
A csatolt három ábra segítségével igyekszem azt érthetővé tenni.

A 150. ábrán látjuk a hesszeni légy kifejlesztett alakját (b természetes nagyságban, B nagyított képben), e légy már a múlt évben augusztusban, szeptemberben és október első felében rajzolt és meglepte azokat a gyér vetéseket, amelyek október huszadikáig kikelték s

akkor a légy vagy elpusztult, vagy legalább már nem tojt annyira, hogy ebből szemmel látható baj lett volna.

Az október 10—12-ike után vetett vetések legjobb esetben csak október 20-ika után és még később kelhetnek és — miként tudjuk — későn, sőt nagy részben csak ez évben keltek is ki. Ezeket tehát a hesszeni légy nem bántotta.

Hiszzen a múlt év október közepéig rajzó légy, amely tojását az akkor már zöldülő buzák sására (l. a 150. ábrán a l-gyel jelölt sarjon c-t) tojta, az illető tövekben már mint fehér nyű és tél elején már mint barna álbáb élt. Aki akkortájt nem restelte volna a kis fáradságot, az az illető tövekben, sarjakban, közvetlenül a gyökérkorona fölött (l. a 150. ábrán a II-vel jelzett sarjon a-t és az A-t) megtalálta volna a kőménymag formájú és nagyságú, de

150. ábra. Hesszeni légy (*Cecidomyia destructor* Say). A), a) és d) a légy bábtokja, B) és b) a hesszeni légy, c) a tojó légy; I. egészséges, II. már elhalt buzasarj; a) b) és d) term. nagyságban.

lenmagszintű álbábát még abban az esetben is, ha az illető sarj még élt is. Mert a hesszeni légy őszi támadása esetén az illető megfertőzött sarj őszzel még nem pusztul el szükségképpen. Az én tisztelt barátom, Haraszti Tivadar, küldött nekem ezelőtt vagy 8—10 évvel Istvánházáról őszzel olyan árva buzát (vagy csalagotó vetés volt-e, nem emlékszem már), amely dugig volt a hesszeni légy álbábjával, de mindannak ellenére alig találtunk benne egy-egy beteg vagy sárguló sarjat.

Az ilyen meglepett töveken, mondhatnám, semmi sérülés nem látszik, mert a hesszeni légy nyüve (lárvája) a mindennapi beszédben emlegetett rágas ellenére nem rágja, nem rághatja, hanem csak szívja a meglepett tövet, mert szája csak szívásra alkalmas. Az igaz, hogy van foga, de az csak arra jó, hogy vele az illető sarj meglepett puha szövetét megszurja, hogy azután azon az így ejtett kis sebben át szivhassa a megtámadt sarj nedvét. Ez a szívása őszzel csak a közvetlenül meglepett sarjra veszedelmes, de tavasszal és később az egész bokorra.

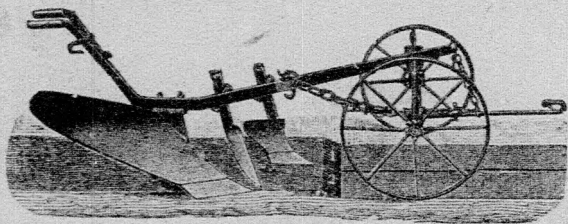
A telet a légy lárva alakban tölti, de olyan burokban, hogy inkább bábnak látszik. Innen a neve, hogy álbáb. Hiszen ha a télen szedett álbábról a fényes barna külső burkot tü hegyével lehámozzuk, belsejéből még mindig a lábatlan és fehér színű nyüvet szabadítjuk ki. Csak a tél végén, amikor az idő enyhültével megindul a növényzet új gyarapodása, bábozódik e nyübe, hogy rövid idő múlva kikeljen az apró szunyogformájú, füstös-szörös szárnyú legyecske.

Ez is az akkor még igen alacsony szárba még nem induló sarjnak épp levelére tojja a parányi (0.2 mm.) tojást. Némelyikre egyet, olykor többet, de olykor hármát-négyet. Megesik, hogy egy sarj három-négy levelének mind-egyikére 4—5 tojás juthat. Ha ez mind kikel, nyüve lecsúzik a levél hosszában a hüvely alá s az alatt továbbhaladva, lekerül szintén a gyökérkoronáig. Innen van, hogy tavasszal, vagy még később egy-egy sarj tövében a hesszeni légynek 10—15 és még több nyüve fordulhat is elő aszerint, hogy mennyi a rajzó légy és mennyi a fertőzhető vetés, hogy azon az egy-egy légynőténynek 100—150 tojása eloszolhasson és elhelyeződjék.

A tavaszi rajzás már áprilisban kezdődhetik, még pedig annál korábban, mennél melegebb, kedvezőbb és korábbi a tavaszosodás. Ez idén, miként arra mindenki visszaemlékezhetik, még május végén is igen-igen lassan tavaszodtunk s már akkor is mindenki abban a hitben élt, hogy 8—14 nappal késik a növényzet fejlődése. E hatás alul nem szabadult ki a hesszeni légy sem. Ez idén áprilisban aligha rajzolt. Debreczen mellett Macson május 27-én sok álbáb között a fertőzött buzában még egészen fehér nyüvet is találtam.

Kedvező körülmények között (meleg idő páratelt levegő) felette gyorsan szaporodhatik, az is ismeretes, hogy egy év alatt 6 és több nemzedéke is lehet. Tavasszal és őszzel kettőkeltő, tavasz végén és a nyár kezdete előtt egy és végül egy a nyár derekán, ha van frissen sarjadzó buza (árva buza, zöld tarló). És a fejlődéséhez szükséges időről föl van jegyezve, hogy az áprilisi nemzedék 20—25, a május-juniusi 18 és kevesebb, a júliusi száraz időben 20, az augusztusi körülbelül 26, a szeptemberi 35, míg az októberi elejei, amely telet, 169 nap alatt éri el teljes fejlődöttségét. Eszerint a fejlődés meglehetősen szapora, ha minden kedvez s a légy sehol sem késik el. Ez idén azonban az kétszer késett el. Az első késést láttuk, oka a kései és lassu tavaszodásban rejlett, amely miatt a hesszeni légy

BÄCHER RUDOLF, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

MAGYARORSZAGI VEZÉRKÉPVISELŐ

SZÜCS ZSIGMOND.

Ajánlja legjobb anyagból készült, tökéletes szerkezetű

Egy- és többvasú egyetemes aczélekeit,

Burgonyakiszántóit,

Répakiszántóit,

TÁRCSÁS BORONÁIT. ♦♦

Aczélboronáit,

Rögtörő hengereit,

Cultivátorait,

CAMPBELL-rendszerű ALTALAJTÖMÖRÍTŐIT.

♦♦ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgál. ♦♦

eken, mondhatnám, mert a hesszeni légy pi beszédben emlé-
rágya, nem rághatja,
ett tövet, mert szája
gag, hogy van foga,
ele az illető sarj
gszurja, hogy azután
ben át szívassa a
a szívása őszszel
ett sarjra veszedel-
ben az egész bo-

ban tölti, de olyan
bnak látszik. Innen
n ha a télen szedett
külső burkot tü he-
ből még mindig a
ívet szabadítjuk ki.
az idő enyhültével
yapodása, bábozó-
ó mulva kikeljen az
stős-szörös szárnyu

en alacsony szárbá
épp levelére tojja a
Némelyikre egyet,
hármát-négyet. Meg-
hagy levelének mind-
Ha ez mind kikel,
szában a hüvely alá
kerül szintén a gyö-
gy tavasszal, vagy
tövében a hesszeni
bb nyüve fordulhat
yi a rajzó légy és
hogy azon az egy-
150 tojása eloszol-

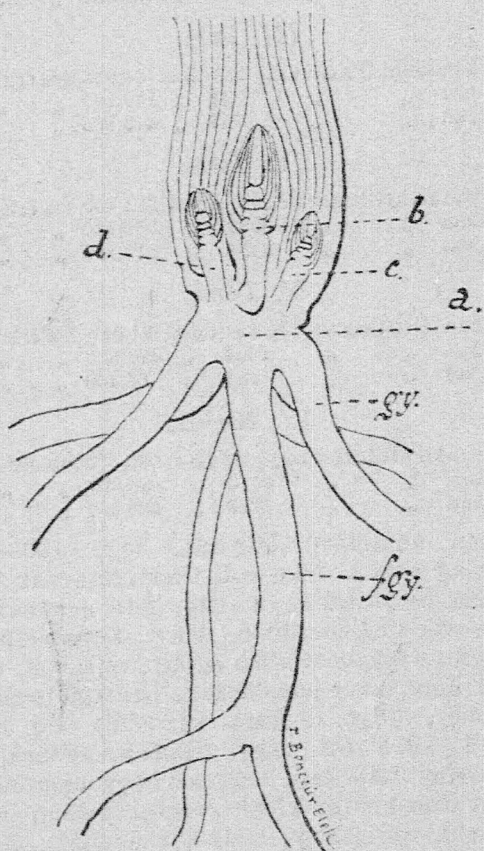
tilisban kezdődhetik,
a, mennél melegebb,
vaszosodás. Ez idén,
zaemlékezhetik, még
lassan tavaszodtunk
abban a hitben élt,
nővényzet fejlődése.
t ki a hesszeni légy
na rajzott. Debreczen
én sok aláb között
gészen fehér nyüvet

között (meleg idő
rsan szaporodhatik,
év alatt 6 és több
szal és őszszel kettő-
nyár kezdete előtt
r derekán, ha van
a buza, zöld tarló).
es időről föl van je-
emzedék 20—25, a
bb, a júliusi száraz
örülbelül 26, a szept-
ri elejei, amely telet,
fejlődöttségét. Esze-
en szapora, ha min-
sem késik el. Ez
késített el. Az első
és lassu tavaszoz-
tt a hesszeni légy

áprilisban nem és május elején is csak nehe-
zen rajzott.

Minthogy azok a vetések, amelyek tavalyiak
és koraiak voltak, éppen akkor érték el fejlő-
döttségük legszebb fokát, eltakarták az akkor
már száradó fertőzött őszi sarjakat, holott
bokrosodó és erősen hajtó tavaszi sarjaik vi-
szont kitünő tanyául szolgáltak az akkor —
május dereka előtt — rajzó legyeknek. Az így
eredő nemzedék csak úgy élt, a még nem szára-
dó sarjakon, mint őszszel. Amely erősebb sarj
talán vigabban fejlődött, az sem vitte fel ma-
gasra, mert a töbe huzódó légy nemcsak ezt
a sarjat, hanem előtte csakhamar a közös gyö-
kérkoronából eredő többi sarjat is. Hogy ez a
tavaszi nemzedék nem igen seregesen rajzott, az
valószínű. Junius elején és még július első
napjaiban a pusztuló vetésekben csak neheze-
ben lehetett e legyet megtalálni. Egy bokor
6—8 sarja közül csak egyben, vagy ritkán
kettőben volt egy-egy légy. Egy töben 2—3 aláb
ritkaság volt. Ritka volt, de elég volt, hogy a
közvetlenül fertőzött sarjon kívül előlje tel-
jesen a többi gyöngé sarjat és megakadályozza
az az ép, meg nem támadott sarj megerősö-
dését, úgy a további sarjadást.

Hogy ezt miként értem, ezt a 151. számú ábrá-
val óhajtom érthetővé tenni.

151. ábra. A buza sarjadása. a) a gyökérkorona, b) a fősarj, c-d) oldalsarjak, fgy) főgyökér, gy) gyökér.

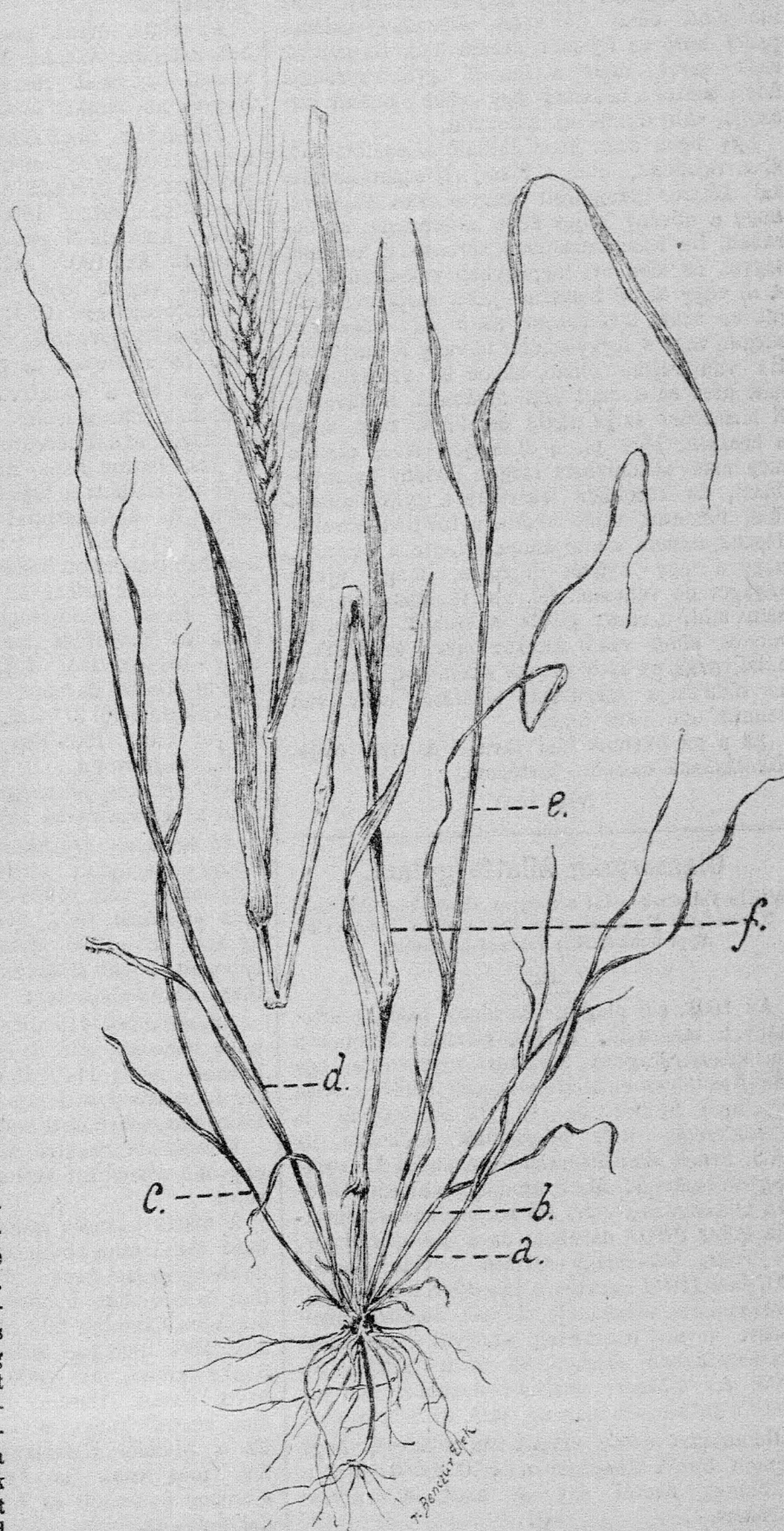
Ha a vetés kikel s a magnak a földben való
elhelyezéséhez mérten kifejlődött a gyökérkorona
(az ábrán a), lefelé a főgyökér (fgy) és a gyökér-
szálak (gy), kora tavasszal a fősarj belsejében,
közvetlenül a gyökérkorona felett (b), benne
van már a parányi kalász és a még felette
rövid szalmaszál is. Ha ez kihajt és kedvező

az idő a bokrosodásra, akkor csakhamar tovább-
sarjadzik a buza s egymásután hajt ki a több
oldalsarj (az ábrán c és d).

A hesszeni légy a fősarjat (b) már őszszel
támadta meg, ez tavasz-
szal, habár télen zöl-
den maradt, elpusztult
s a benne élő légy iva-
déka májusban a cvagy
d sarjra szorult. Ez ha
fejlődött is és szárbá
is szökken, magasra,
miként mondtam, nem
emelkedett, mert a sarj
sásán lecsuszó légy
akkor már a tövéhez,
egészen a gyökérkorona-
hoz huzódott le és
itt, tehát a növényre
nézve a legkritikusabb
helyen telepedett le s
ártott neki annyit, hogy
soha sem árthat töb-
bet. Tudjuk, hogy a
gyökér koronájának e
része az a szük út,
amelyen a gyökér és
a növény földfeletti
részei közötti anyag-
csere bonyolódik le.
Amit a gyökér értékes
anyagot a termőtalaj-
ból fölvev, azt a gyö-
kér koronáján át szál-
litja fölfelé, hogy azt
a növény zöld levélze-
tében olyan anyagá-
dolgozza fel, amely
annak további teljes
gyarapodásához szük-
séges s amelynek egy
része földfelett a levél-
zet, a szár s a kalász
további felépítéséhez,
másik része pedig is-
mét a gyökér koronáján
át lefelé vándorolva,
a gyökérzet nevelésé-
hez, pótlásához hasz-
nálódik fel.

A hesszeni légy nyüve
pedig éppen a gyökér-
korona felett pl. a 152.
ábrának c helyén tanyá-
zik, ahol az egyik oldal-
sarj nőtt s amely mellé
huzódott a légy nyüve.
Itt szívja e nyü a meg-
lepelt növényt. E szívás
miatt kevés újabb anyag
jut a gyökérnek, tehát
gyöngül; emiatt jut ke-
vés újabb anyag a fej-
lődni igyekvő sarjakba
is, tehát nem fejlődnek
tovább. Majd ha emiatt
a növény élete megakad
s a gyökér újabb táplá-
lékot nem vesz fel s a

levélzetet újabb építőanyagot (szénhidratokat
nem termel, akkor csendes megállást, nem
fejlődést csakhamar a hanyatlás és puszt-
ulás váltja fel. A meggyengült gyökér után

152. ábra. Hesszeni légytől megtámadott buzabokor június végén 1909-ben. További magyarázatát lásd a szövegben.

MELICHAR FERENCZ BUDAPEST, VI.
Nagymező-u. 68.

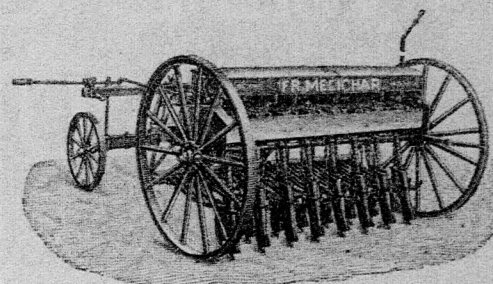
Az „Unicum Drill“

egyetemes sorbavetőgép az egyedüli gép, mely megbízható egyenletes vetést végez. — Eddig több mint 40.000
Unicum Drill vetőgép van munkában. Kérdezze meg gazdátársait, hogyan vannak megelégedve az
eredeti „UNICUM DRILL“ sorbavetőgéppel és hogyan az utánzott gyárt-
mányokkal. „Értéktelen utánzatoktól óva intem a gazdákat.“

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

„ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgálok. „

Ovakodjon utánzatoktól!

Óvakodjon utánzatoktól!

legelőbb pusztul a sarjak alsó levele; majd ha ez oda van, sorra kerülnek előbb a gyenge oldalsarjak: mennél gyengébbek, annál korábban pusztulnak el. Ha igen győnge a tö és nem erősek a sarjai, akkor elpusztul egészen, ha erősebb, akkor egy ritkán két sarj marad meg. Az ilyen sarj is hitvány, sása idő előtt elhal és szára alacsony, kalásza pedig apró és fejletlen szemű lesz. És mindez csak azért, mert a buzató gyökérkoronája felett székel a hesszeni légy nyüve s onnan sarcolja, sanyargatja az áldozatát.

Egy ilyen buza képe látható a csatolt 152. ábra rajzában, ahol a fősarj (f) szántsándékkal kétszer megtörött szárral van rajzolva, hogy a növény teljes képe elférhessen az ábrában. Ha ezen buzatóvön keresnők a hesszeni legyet, ez idén azt legnagyobb valószínűséggel a d) vagy az a) betűkkel jelelt sarjakon találjuk és csak kivételesen akad az erősebb e) sarjon, vagy a leggyengébb b) vagy c) sarjakon. Ha van rajtuk aláb, akkor ez valószínűleg már üres és a mult őszi alábának a hüvelye. E buzatónek sarja addig erősödött meg, amíg a hesszeni légy pl. a d) sarjon élve, eleinte még nem akadályozta meg a növény gyarapodását, de későbbben lekerülve a gyökérkorona fölé, nemcsak útját állotta a további növekedésnek, hanem szinte kényszerítette a növényt, hogy a légy nyüvét táplálva, maga újabb anyagot ne vehessen fel, ne táplálkozzék, hanem mint a rossz gazda, a készből éljen, ha van és amig van! Amikor nincs, kezdődik a halál, azaz az alsó sásnak sárgulása, elhalása, az oldalsarja sárgulása, elhalása, akár van bennük nyü, akár nincs!

Ez a mi buzáink idei tavaszi és nyár elejei ritkulásának szomorú története.

(Vége köv.)

Olaszország állatforgalma.

(Miklós Ödönnek, mint a magyar állam képviselőjének a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnél, a földművelésügyi miniszterhez intézett jelentése.)

II.

Az 1908. évi magyar- és alpesi osztrák-tartományok takarmány insége, valamint különösen Felsőolaszországnak bőrtakarmánytermése, egy eddig az olasz élőállat-behozatal körében soha elő nem fordult és itt Olaszországban is hihetetlennek ítélt magaslatra szöktette az 1908. évnél szarvasmarha-behozatalát Ausztria-Magyarországból. Mert mint kimutattam, 1906-ban Olaszország összes élő-szarvasmarha-behozatala kitett 24907 darabot; ez a szám, az 1907. évi rossz takarmány termés folytán, leesett 1907-ben 12011 darabra, addig 1908-ban az élő-szarvasmarha-behozatala 138270 darabra emelkedett, olyan mennyiség amelyet soha senki Olaszországban elérhetőnek nem tartott. Az 1908. évi élő-szarvasmarha-behozatala mintegy 1160%-kal haladta meg az 1907. év behozatalát.

Bámulatba estek maguk az olaszok, hogy honnan bírtak képzőben 48.028.080 lírát a külföldnek fizetni egy év alatt, élő-szarvasmarháért.

Ez a negyvenhatmillió líra az első nagy befek-

tetése olaszországnak a mezőgazdaságba. Mert amint a behozatali főtételekből kitűnik a behozatal főtömege a tehenekre, tinókra és borjúkra esik, melyeknek legnagyobb része továbbtenyésztés céljaira vásároltatott. Egymásután szaporodnak a tehenészetek és a tejtermelő központok.

Az 1903. évnél ezen rendkívüli nagy állat-behozatalánál Ausztria-Magyarország a következő vezető számmal részesedett, figyelmen kívül hagyva az ökröket és bikákat:

Tehenekben, tinók és borjúban, behozott Olaszország 1908. év folyamán Ausztria-Magyarországból összesen 100622 darabot. E három főcím összes behozatala 130838 db volt, így tehát ebből Ausztria-Magyarország mintegy 77%-ot fedezett. Az 1907. évben a jelzett három főcím, vagyis tehen, tinó, borjú, Olaszország behozott összesen 10701 darabot; ebből fedezett Ausztria-Magyarország 1938 db-ot, vagyis körülbelül 18%-át csak, az összbehozatalnak.

Hogy ez a rendkívüli nagy behozatal nem tekinthető normálisnak sem állandó jellegűnek, az világos, ennek dacára meglepő, hogy az 1909. év első három hónapjában, mely hónapok élőállat-behozatalra a legkedvezőtlenebbek szoktak lenni, ez a behozatal tulszárnyalja még az 1908-ik évet is. Mint kimutattam 1909. év első havában behozott összesen 46481 db szarvasmarha, ennek értéke kitett összesen 17.890,570 lírát. Ezen mennyiségből behozott tehenek, tinók és borjúkból összesen 40523 darabot, mely behozatalból fedezett Ausztria-Magyarország 30523 darabot, vagyis az összbehozatalnak körülbelül 77%-át. Azt a magaslatot tehát, melyet elért 1908-ban Ausztria-Magyarország, eddig megtartotta.

Két érdekes jelenségre kell még reá mutatnom a szarvasmarha-behozatala körül.

Az egyik az Argentiniából 1907. év folyamán először megindult élőállat, eddig vágóökrö-behozatal, mely 1908-ban megkészszerzte az igaz kisszámú 1907. évi behozatalt. 1907-ben ugyanis, az 1906. évben kizárólag próbaként behozott, 95 db élőszarvasmarha sikerült átszállítása után behozatott:

Argentiniából 418 db ökör, 1908-ban már kitett a behozatal 848 db-ot; 1909. év első három havában pedig 1172 db-ra emelkedett és pedig oly időszakban már, amelyben sem 1907 sem 1908-ban nem hozott be Argentína semmit sem.

El lehetünk készülve, hogy ez a behozatal még nagyobb arányokat veendő és rendszeressé fog válni.

A másik jelenség pedig az, hogy Szerbia részt kezd venni mint külön beviteli állam, a szarvasmarha-behozatalában. 1907-ben ökör, tehen, tinó és borjuból behozatott Szerbiából Olaszországba összesen 622 db, ugyanezen jellegű állatokból 1908-ban behozatott 1864 db tehát 3-szor annyi. Az 1909. év első 3 havában 3176 darab. Három hó alatt már majdnem kétszer annyi, mint egész 1908. év alatt. Ez a kivitele Szerbiának feltétlenül fejlődni fog, már csak az Ausztria-Magyarországgal szemben fennállott és fennálló szerb viszonynál fogva is.

Az 1908. évben Ausztria-Magyarországból

behozott összesen 34350 db lóól Magyarországból származott behozatal 13193 volt.

A tehen, tinók és borjúkból Ausztria-Magyarország kivitele Olaszországba 1908. év folyamán, mint kimutattam, 100,622 db-ot. Ebből Magyarország szállított 1908-ban e 3 címen 31,528 db-ot.

Hazánk jelentékeny szerepe tehát szembe-tűnő az Olaszországba irányuló élő állat-behozatal körében és nem lehet eléggé hangsúlyoznom ezen összeköttetés fenntartása és gondos ápolásának fontosságát.

Amidőn erre reámutattam, fel kell a figyelmet hívnom a szarvasmarháknak főleg tuberkulózus fertőzések szempontjából leendő gondos vizsgálatára, külföldi kiszállításuk előtt.

Az olaszországi ló és szarvasmarha évi forgalma teljes képének nyújthatása céljából közlöm még az 1903., 1907. és 1908. évekre Olaszországnak kivitelét, ló, ökör, bika, tehen, tinók és borjúban:

I. Ló.

1908-ban kivitt Olaszország	812 db-ot	480,650	lira értékben
1907-ben " "	1653	976,650	" "
1906-ban " "	1354	783,800	" "

II. Ökör.

1908-ban kivitt Olaszország	7832 db-ot	4.072,640	lira értékben
1907-ben " "	27012	14.046,240	" "
1906-ban " "	8851	4.342,520	" "

III. Bika.

1908-ban kivitt Olaszország	153 db-ot	84,915	lira értékben
1907-ben " "	312	173,160	" "
1906-ban " "	743	412,365	" "

IV. Tehen.

1908-ban kivitt Olaszország	947 db-ot	331,450	lira értékben
1907-ben " "	3059	1.070,650	" "
1906-ban " "	2151	817,380	" "

V. Tinók.

1908-ban kivitt Olaszország	241 db-ot	81,940	lira értékben
1907-ben " "	1244	422,960	" "
1906-ban " "	184	64,400	" "

VI. Borjúk.

1908-ban kivitt Olaszország	3083 db-ot	585,770	lira értékben
1907-ben " "	8073	1.533,870	" "
1906-ban " "	2029	405,800	" "

Ezen adatokból láthatni, hogy 1907-ben aránylag erős kivitele volt Olaszországnak, ami egyedül és kizárólag a nagy felsőolaszországi Strike-nak tulajdonítható, mely Parmai-Strike név alatt a legjelentősebb agrársztrájk volt, ami eddig Európában jelentkezett. Láthatni továbbá azt még, hogy dacára az eddig elő nem fordult 1908. évi nagy állat-behozatalnak, az állatkivitel 1908-ban nemcsak hogy nem emelkedett szemben az előző évekkel, hanem még csökkent. Ez igazolja amit kijelentettem, hogy Olaszország nagy állat-behozatala 1908-ban az első nagy befektetés volt az olasz mezőgazdaságba.

Kiemelem még, hogy a szarvasmarhákból legtöbbet Svájcba visz ki Olaszország, levágás céljaira.

A LEGJOBB MAGVAK MAUTHNER ÖDÖN

CSÉS KIR UDVARI MAGNAGYKERESKEDESEBEN KAPHATÓK

VII. ROT TENBILLER-U 33. BUDAPEST. IV. KOSSUTH-LAJOS-U 4.
ARJEGYZÉK KIVANATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDETİK MEG

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
A görög kereskedelmi szerződés és a magyar érdek	1555
A hesszeni légy idej nagy kártevése	1583
Olaszország állatforgalma	1589
Tárca.	
A kertész király	1592
Munkásügyek. Szociálista mozgalmak	1584
Gazdátársadalmi mozgalmak	1585
Irodalom	1586
Levélsek	1587
Vegyések	1587
A „Köztelek” félévi tartalomjegyzéke. — Frigyes királyi herceg az OMGE. alapító tagja. — Munka nélkül. — Eladásra szánt méncsikók bejelentése. — A gyapjuárverések I. sorozata. — Felvétel a kertészeti tanintézetbe. — A hallei gazdasági egyetem évszámja. — Sörárpakivitelünk hanyatlásának oka	1594
Kereskedelem, tőzsde	1594
Szerkesztői üzenetek	1595

A „Köztelek” 1909. évi első félv-folyamának tartalomjegyzékét mai számunk mellékleteként adjuk.

Frigyes királyi herceg az OMGE. alapító tagja. Frigyes királyi herceg az OMGE. alapító tagja. Frigyes királyi herceg központi jószágkormányzósága útján f. hó 9-én Pozsonyban kelt leirathat értesítette az OMGE. elnökségét, hogy „meltányolva az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közhasznu működését”, hatezer korona alapítványi összeggel belép az egyesület örök-alapító tagjai sorába.

Összinté örömmel adunk hírt Frigyes királyi hercegnek, az ország egyik legelső földbirtokosának ez elhatározásáról, amely egyrészt tanujele annak az érdeklődésnek és jóindulatnak, amelyet a királyi herceg Magyarország mezőgazdaságának fejlődése, mezőgazdasági intézményeink működése és felvirágzása iránt tanusít; másrészt pedig jóleső bizonyossága ez az elhatározás amaz elismerésnek és méltánylásnak, amelyben az OMGE. hazafias munkálkodását a legfelsőbb körök is részesítik. Az uralkodóház tagjai közül tudvalevőleg József kir. herceg is örök-alapító tagja az OMGE.-nek.

Munka nélkül. Élénk emlékezetünkben van még a magyarországi szociáldemokrata pártnak husvétü kongresszusán hozott határozata, mely: „*Ki a falakra!*” jelszóval abban eszesodott ki, hogy az általános titkos és egyenlő választójog követelésének leple alatt még aratás előtt bejárják az országot és felizgatják a népet. Ez a vállalkozás csütörtököt mondott. A dolgozó népben — egy-két szerződésszegést, jelentéktelen sztrájkot leszámítva — győzött a jobb belátás. A mezőgazdasági munkásság dolgozni akart és dolgozik is. Azt azonban minden józan gondolkodású ember beláthatja, hogy a gazdaközönség a régóta tartó izgatásokat nem nézhette tétlenül ölbe tett kezekkel, hanem készülnie kellett minden rossz eshetőségre. Biztosítania kellett magát az esetleges arató sztrájk ellen, elejét kellett annak

a szomorú eshetőségnek venni, hogy a gabona el ne rothadjon a földön. S ezért igen sokan aratógépeket vásároltak. Békésben, Csongrád vármegyében, Zemplénben, Pest megyében és tul a Dunán számtalan nagy birtokos és jobb-módu gazdák csoportosan gépeket vásároltak, amelyekkel aratósztrájk esetén betakaríthatják a termést. A gépek ez időszert, mivel már megvannak, sokhelyt működnek is. S emiatt természetesen a mezőgazdasági munkásság egy töredéke munka nélkül marad. Ima, a magyarországi szociáldemokrata párt áldatlan működésének az eredménye. Az idáig nagy hanggal tartott munkások most szomoruan keresik a békés munkát, majd meg azt követelik, hogy tiltsák meg a gazdáknak az aratógépek használatát. Végül, kérésre fogják a dolgot. A cserbenhagyott szegény nép az izgatók által meggyűlöltetett kormányhoz fordul segítségért. A szociáldemokrata párt vezetősége ilyenkor a kezét mossa s a vezető körökre hárítja a felelősséget. Vagy pedig a legjobb esetben kivándorlásra csábít, mint ahogy azt most is teszi. A szociáldemokrata párt többek között az új kivándorlási törvényt teszi felelőssé, pedig az új törvény még életbe se lépett, mikor a földmivvelésügyi minisztérium munkásügyi főosztálya már 3458 munkásnak szerzett munkát. Ujabbban azonban megint szokatlan arányokat öltött a munkanélküliség az általunk főnebb említett okok miatt. Ugyanis ezidőszert Magyarországon 5425 aratómunkás van munka nélkül. A földmivvelésügyi minisztérium a következő körtáviratot küldte az ország összes gazdasági és munkaközvetítői egyesületeinek: „Nagyivánban Heves m. 50, Endrődön Békés m. 500, Ujszentivánon Torontál m. 60, Csanádmegyei Apácán 120, Magyarbányhegyesen 160, Tótbánhegyesen 170, Magyarcsanakon 50, Kovácsházán 40, Zentán 200, Szentesen 1000, Szeghalmon Békés m. 115, Dévaványan 280, Nádudvaron 100, Gyöngyösön 100, Magyarbányhegyesen 230, Mezőkövesden 500, Nagykamaráson Arad m. 50, Hajduböszörményben 500, Szegváron 200, Alsókálcsán Máramaros m. 500, Kunhegyesen 60, Kövesliget és Ötvösfalván Máramaros m. 200, Kunszentmártonban 120, Ada Bács-Bodrog m. 100, Kossuthfalva Turóc m. 20 gazdasági és földmunkás van foglalkozás nélkül. A munkaadónak közvetlen levélbeli vagy távirati megkeresésre a községi előjáróságok készséggel közvetítik a munkások szegődtetését. Földmivvelésügyi minisztérium munkásügyi főosztálya.”

Eladásra szánt méncsikók bejelentése. A m. kir. földmivvelésügyi miniszter felhívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de nyolczadik évet meg nem haladt kora ménló van és azt eladni óhajják, hogy ebbeli szándékukat annak kiténtetésével, hogy a ménló mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztán áll, továbbá az eladási árt is, (1 kor. bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb f. évi augusztus 10 ig a m. kir. földmivvelésügyi minisztériumnak jelentsék be. Az eladandó ménék a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest úgy mint a mult évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megzemléltetni s a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 cm.-nél alacsonyabb ménék, tekintettel a méntelepekben már meglevő anyagra, valamint hidegvéri ménék nem vásároltatnak. A megvásárolt ménék vételára azon m. kir. adóhivatalnál fog kifizettni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

A gyapjuárverések I. sorozata. A Magyar Általános Hitelbank gyapjuárveréseinek I-ső sorozata e hó 7-én vette kezdetét. Az első két nap eredményéről lapunk előző számában beszámoltunk. Az árverés harmadik vagyis utolsó napjáról a következő jelentést vettük. A pénteki (július 9), vagyis utolsó árverési napon a gyérült vevőközönség daczára az üzlet változatlan árák mellett bonyolódott le. A kiállított 4500 zsák-ból elkelt 2500. Tehát az első sorozaton három nap alatt kiállított 13,277 zsák, abból elkelt 8500 zsák 10—15%-kal magasabb áron, mint az elmúlt évben.

Felvétel a kertészeti tanintézetbe. A budapesti m. kir. kertészeti tanintézet okleveles kertészképző hároméves tanfolyamán 10 bentlakó rendes tanuló és korlátolt számú kintlakó rendes tanuló felvételére pályázatot hirdett. Érdeklődők bővebb felvilágosításért forduljanak a fentnevezett intézet igazgatóságához.

A hallei gazdasági egyetem évszámja. Julius hó elején zárult a hallei gazdasági egyetem tanéve. Összesen 271 hallgató látogatta az év végéig és pedig a következő országokból. Poroszország 141, Szászország 7, Bajorország és Oldenburg 12, Báden 5, Anhalt 4, Lippe-Detmol és Württemberg 6, Hamburg stb. 8, Braunschweig stb. 5, Magyarország és Ausztria 48, Oroszország 23, Szerbia 2, Belgium 1, Dánia 1, Anglia 1, Románia 1, Amerika 1, Ázsia 1. A hallei gazdasági egyetem igazgatója Kühn Gyula dr. a világhírű gazdasági szaktudós, az igazgatói teendőknél pedig Wohlmann F. dr. egyetemi tanár segítette az ősz Kühnt.

Sörárpakivitelünk hanyatlásának oka. Fenti czim alatt a „Köztelek” 52-ik számában közlemény jelent meg, mely elmondja, hogy a rossz terméséken és az államvasuti szállítási mizériákon kívül egy német szaklap szerint sörárpa kivitelünk hanyatlásának legfőbb oka a magyarországi sörárpa exportörök teljesen megbizhatatlan voltában keresendő. Ezért csökkent veszedelmesen Németországba irányuló sörárpa-kivitelünk. Erre reflektált Tausz J. Jenő gabonabizományos szerkesztőségünkhez intézett levelében, amelyben kifejti, hogy exportörök nélkül virágzó külkereskedelem nem léteznék. Az árpa-vásárok megkönnyítik ugyan az exportörök munkáját, de az exportöröket feleslegessé nem tehetik, mert tekintélyes azon német sörgyárosok száma, akik odahaza a legnagyobb kényelemben vásárolják a magyarországi árpa összes válfajait s nem jönnek el a sörárpavásárokra. Szerinte nagyon helyes lenne, ha államilag segélyezett olyan szövetkezetek létesülnének Magyarországon, melyeknek tisztán az lenne a czéljuk, hogy a kistermelőktől összeszedjék az árpaakat, megrostálják, kiegyenlitsék s azután egy tömegben bocsájtanak áruba. Ezzel lényeges árelőnyt biztosítanak a kisgazdáknak, az exportör munkáját és minőségbeli rizikóját pedig csökkentenék. Tausz szerint Németországba irányuló árpa-kivitelünk hanyatlásának oka nem annyira az exportörök megbizhatatlanságában, mint abban keresendő, hogy az árpa vámjá 2 márkáról 4 márkára emeltetett fel, a söradó is felemeltetett s miután a sör árát a sörgyáros fel nem emelhet, illetve az erre irányuló kísérletek be nem váltak, a német sörgyáros olcsóbb sörárpát keresett.

Kitüntetések egész sorozata érte a Kálmán-féle szab. bibor-paprikát, mert az a legjobb. Árjegyzéket ingyen küld Kálmán József paprika-nagykereskedő Szeged, Dugonics-tér 2.

SZÉKELY SZOVÖGYÁR ÉS HÁZI IPAR-VÁLLALAT, SEPSISZENTGYÖRGYON.

KÜLÖNLEGESSÉG: Székely kettősdrill lenzsák

legjobb hazai nyersanyagból, tartóssága felülmúlhatatlan, kiválóan alkalmas gazdasági kezelésben.

ELSŐ MAGYAR VITORLAVÁZSON-, LEN- ÉS JUTAÁRUGYÁR, POZSONY.

GYARTMANFOR:

Mindenféle nyers és vizmentes ponyvák.

Vizmentes köpenyek. Sátrak. Munkás és hajdú-tényők. Nyers- és ruggantázott kendertömlők. Itató- és tűzvédrek stb. stb.

Megrendelési központ:

Klinger Henrik

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 11.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

NYILTTI R.*)

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfskpart 8.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás nálunk az elmúlt héten igen változó volt. Kezdetben szép derűs napos időben volt részünk, később azonban gyakori és túlságosan bő csapadék állott be és a hőmérséklet is alaposan csökkent. A gabona érése és az aratási munkálatok az esőzések folytán késedelmet szenvednek és attól tartanak, hogy az erős esőzések a gabona minőségét hátrányosan fogják befolyásolni.

Németországban az időjárás általában igen termékeny volt s a mezőgazdasági tanács által kiadott jelentés szerint rozsban elég jó termés lesz; ellenben búzában a jelentés kevésbé volt kedvező.

Amerika kedvező kiviteltre számít, a gyakori esőzések ugyanakkor befolyással lesznek a termésre.

Franciaországban az aradás megkezdődött s úgy megnyírságilag, mint minőség tekintetében jobb termést várnak a múlt évinél s ennek folytán a francia tözsdén az elmúlt héten nyugodt irányzat jutott érvényre.

Nálunk készáruházon gyengén kínáltak s főleg a hét elején a malmok csak olyan búzát vásároltak, melyek a vidéki állomásokon már vasútra adták. A hét vége felé uralkodott erős időjárás következtében azonban s főleg akkor, midőn nyilvánvalóvá vált, hogy az erős idő a gabona beérését késlelteti s az aratást akadályozza, a fogyasztást élénkebb vételre készítette, úgy hogy a hét elején észlelt árcsökkenés valamennyire kiegyenlített. Ó-buzából mintegy 40 ezer q-t adtak el. Új-buzában júliusi szállításra a héten is jelentékeny forgalom volt.

A határidőpiacon a földmiveltésügyi minisztériumnak a múlt szombatom kiadott jelentésnek hatása alatt indult meg az üzlet és szilárd irányzatát a hét végéig tartotta meg. Befolyással volt az árak irányzatára a hideg nedves időjárás is s az egyes vidékekről jött panaszok a rozsdáról, üszögről s az üres kalásokról, továbbá ki nem elégitő próbacséplésről. A vitágészlet 12 év óta nem volt oly jelentéktelen mint ezidőszert. Rozsban emelkedő irányzat uralkodott. Tengeriben elegendő készletünk van s a terméskilátások úgy nálunk mint Amerikában igen kedvezők. Zabban az ó-áru kifogyóban van s az árak emelkedők.

Az egyes gabonanemtekről s azok árbaiban végbement változásokról napi jelentésünkben számolunk be.

* E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal

Napijelentés a gabonátözsderől.

1909. július 13.

A készáruházon ma nyugodt volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak vásárlásaikban és főképp csak olyan árakat vettek, melyek vagy már Budapestre érkeztek vagy pedig az állomásokon vasúti kocsiba rakattak.

Búzában az árak ma változatlanok maradtak. Elkelt 9000 q élénk vételkedv mellett.

Rozs irányzata változatlan maradt Ó-rozs iránt nagyobb érdeklődés mutatkozott. Budapesti paritásában 19.90-20.10 K.-val fizetik.

Árpában gyenge a forgalom. Ára 17 K. budapesti paritásában.

Tengeri árai változatlanok maradtak. Jegyez 17.70-17.60 K.-t Budapest paritásában.

Zab üzlete változatlan, minőség szerint 18.60-19.40 K.-val fizetik Budapestben.

Eladott:

Búza. Tiszavidéki: 100 mm 79 k. 33 K. 50 f, 100 mm. 76.5 k. 33 K. — f.

Erdélyi: 100 mm. 79 k. 33 K. 10 f. 100 mm. 78 k. 32 K. 60 f. 100 mm. 77.5 k. 32 K. 60 f. 200 mm. 76 k. 32 K. 10 f.

Pancsovai: 100 mm, 77 k. 31 K. 40 f. keverékes.

Fejérmegyei: 100 mm. 77.5 k. 33 K. 30 f.

Romániai: 100 mm. 79 k. 32 K. 30 f., 100 mm. 77.8 k. 32 K. 70 f., 200 mm. 77.3 k. 32 K. 70 f., 200 mm. 77.5 k. 32 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 32 K. 40 f., 300 mm. 75.2 k. 31 K. 80 f.

Szerb: 100 mm. 75.8 k. 31 K. 60 f.

Dunaföldvári: 480 mm. 75.5 k. 33 K. — f., 415 mm. 75.8 k. 33 K. — f.

Zab: 140 mm. 18 K. — f. kpf., dohos, 100 mm. 19 K. 05 f. kpf., 100 mm. 19 K. 20 f. kpf., 100 mm. 19 K. 10 f. kpf.

Ross: 100 mm. 20 K. 90 f. kpf., p. 100 mm. 20 K. 90 f. kpf. p. 112 mm. 21 K. — f. ab Budapest.

Tengeri: 100 mm. 15 K. 70 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Búza	1909. októberre	27.56 K.
"	1910. áprilisra	28.08 "
Rozs	1909. októberre	20.22 "
"	1910. áprilisra	" "
Zab	1909. októberre	15.24 "
Tengeri	1909. júliusra	15.78 "
"	augusztusra	15.98 "
"	1910. májusra	13.82 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca. 1909. év július hó 13-án. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozottak a szokott községekből 160 szekér réti széna, — szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 46 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700-1060, muhar —, zsupszalma 720-900, alomszalma 700-760, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 700-840, zabosbüköny 700-960, lőhere —, luczerna 700-960, köles —, sarju —, szalmasszecska 940-960. Összes kocsiszám 220. Összes súly 264 800 kg.

Szeszfűzet.

A szeszüzletben gyéribb kínálat folyóan tartott áron történt több eladás úgy azonnali, mint későbbi szállításra.

Elkelt finomított szesz adózza negyben 173.50-174.55 K.-ig, adózzatlanul 54.50-55.25 K.-ig, helyben és valamivel olcsóbb áron vidéki gyárakból.

Riesztőszesz adózza 172 K., adózzatlanul 53 K.-án kelt el.

Denaturált szeszben gyéribb volt a kereslet és a kínált tételek jobb vételkedv mellett 48-48.50 K.-ig találtak vevőre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz ab termelő állomás 48-48 K.-án kelt el prompt és későbbi szállításra fix árban és 2.50-3.00 K. jegyzésen alól. Finomított szesz új termelési időszakban szállítva, 51 K.-val ajánlottak.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 50.50-51.50 K.

Budapesti jegyzék

	nagyban	koronákban
Kontingens nyerszesz	50.50	51.50
Finomított szesz adózza	173.50	174.25
" adózzatlanul	54.50	55.25
Riesztőszesz adózza	172	172.13
" adózzatlanul	53	53.13
Nyerszesz adózza	171.50	172.25
Denaturált szesz	48	48.50

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. éllet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz	(páronként 400 kg. feletti	fillérig
Óreg közép	300-400 "	"
Fiatál nehéz	320 kg. feletti súly	142-143 "
" közép	250-300 kg.	143-144 "
Fiatál könnyű	350 kg.-ig	143-144 fillérig
Szerbiai nehéz	280 kg. feletti	"
" közép	251-300 kg.-ig	"
" könnyű	240 kg. terjedő súlyban	"

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
A hizlalt sertésüzlet nyugodt.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrőltakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzlet irányzata legutóbbi jelentésünk óta változatlan maradt. Malmok árakat őszi szállításra 20-40 fillérral emelték. Rendelkezések kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 69,159 q volt.

A fővárosi malmok átlagos búzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákosul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	48.20	47.60	47.00	46.40	45.80	45.20	44.60	39.80
	7 1/2	7 3/4	8					
	33.80	28.20	16.60					

Nemzetközi gabonapiaoz 1909. július 10-től 1909. július 14-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Búza	13	83.40	24.73	85.20	84.70	82.66	24.84	22.52	—	23.81	22.98	Julius	—	22.83	80.50	23.70 ¹	21.10
	9	33.30	24.73*	35.20	84.70	32.74	24.84	22.26	—	22.81	22.93	Szept.	27.40 ³	22.74	27.24	23.30 ²	20.40
Rozs	13	21. —	—	21.20	22.40	18.80	16.82	—	—	—	16.73	Julius	—	—	22.56	16.8 ¹¹	—
	9	20.30	—	21.20	22.40	23.30	16.82	—	—	—	16.73	Szept.	20.06 ³	—	21.66	16.82 ¹	—
Zab	13	18.80	—	20.60	22. —	23.60	—	—	—	—	—	Julius	—	—	21.28	—	—
	9	18.80	—	20.60	22. —	23.60	—	—	—	—	—	Szept.	15.24 ³	—	19.90	—	—
Tengeri	13	15.85	15.12	16.70	18.20	19.76	—	15.66	—	12.40	—	Julius	—	—	—	—	14.30
	9	15.85	15.12	16.70	18.20	19.76	—	15.16	—	12.40	—	Szept.	15.50	—	—	—	13.72
Árpa	13	17.80	—	—	—	23.60	—	—	—	—	—	Julius	—	—	—	—	—
	9	17.80	—	—	—	23.60	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	18.04	—	—

Jegyzet: 1) Augusztus
2) Szept.—decz.
3) Október
*) red winter II.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták**Lokomobilok**

gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
200 -ig**UMRATH és TSA** Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.**Eladó birtok.**

Borsod megyében 857 magyar hold, vasuti állomás helyben, szép egyemeletes kastély 20 holdas parkban, jó karban levő gazdasági épületek.

Szabolcs megyében 370 magyar hold, elegendő épületekkel, felszereléssel együtt. Lakház kertben.

röjtöki BAUER ANTAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 10. fidsz. 1.**FONTOS UJDONSÁG!****MAGYAR SZOCZIÁLIS
= AGRÁRPOLITIKA =**Irtta: **De Pottere Brúnó.**
ÁRA FÜZVE 4 KORONA.

A mű tartalma: I. Előszó, irta: Bernát István. — II. A mai mezőgazdasági munkások és szellőzők részére. — III. A magyar agrárprogram szociális irányban való fejlesztése. — IV. A gyakorlati szociális agrárprogram végrehajtása. — V. A gazdátársadalmi szervezkedés fejlesztése és kiterjesztése a mezőgazdasági munkásság bevonásával. — VI. A szövetkezeti akciók újraszervezése és kiterjesztése a mezőgazdasági munkásokra. — VII. A mezőgazdasági érdekképviselet szervezése; a mezőgazdasági munkások érdekképviselete. — VIII. A mezőgazdasági közigazgatás reformja. — IX. A középbirtokosság feladata az új szociális agrárprogram gyakorlati megvalósítása terén. — X. Végző; anyagi kérdések.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Birtok kerestetik

közel vasúthoz, 1—1500 holdig, jó gazdaság, megfelelő épületekkel és urilakkal, készpénzfizetés mellett.

BEYER KÁROLY, BUDAPEST, V., Báthory-utcza 5.
Telefon 12—85. 3071 Telefon 12—85.**Eladó állatok.**

A lékai tisztartóssághoz tartozó Kis-Ostoros (Sopron m.) gazdaságban a következő állatok kerülnek eladásra: 20 db tehén, 10 db mustra ökör, 10 db különböző koru és ivaru növendék, 20—25 db mustra birka. Bővebb felvilágosítással szolgál a ker. tisztartósság Léka (Vas m.). Vasuti állomás Rőtrendek 7 km-re. Postakocsi-közlekedés. 3604

SCHULHOF ADOLFnagykanizsai bornagykereskedő elhalálózásával körülbelül 2—3000 hl. elsőrendű kiváló minőségű **ászkohordó** 20—100 hl-ig terjedő nagyságban jutányosan eladásra kerül. A hordók **Schulhof Adolf** cég nagykanizsai telepén bármikor megtekinthetők. Ugyanott 200—800 l-ig **transporthordók** is eladatnak. 3605

ELADO, tenyészet felhagyása miatt, 27 darab

Yorkshirei tenyész koczaés egy **kan**, gróf Zichy János timár-szép **puszta** gazdaságában. Közelebbi felvilágosítással szolgál az **uradalmi intézőség**, Timár-puszta, u. p. Mór, Fejér megye. 3613**ÖKRÖKET**

beállítani valót, jármosat és hizottat, valamint SOVÁNY

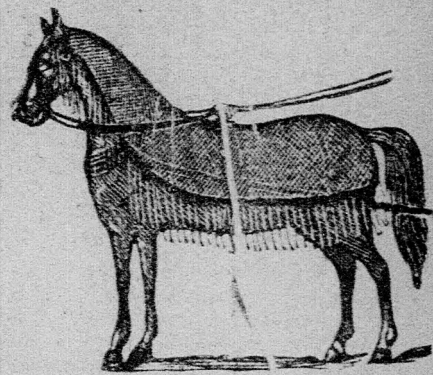
SERTÉSEKET**VESZ és ELAD KUFFLER VILMOS** okl. gazda gazdasági ügynöksége, BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38. 3618**Mindenféle****gazdasági kötéláru**

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, rudaló, kender és kőcz (csepű), mindenféle háló és heveder (gurtini),

kévekötő,**zsák, borzsák és ponyva**

dohány- és zsákzsineg legjobb minőségben, legolcsóbb árban a 25 év óta fennálló

Bleier és Weisz kötélgyártó cégénél,
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz. szerezhető be.
Sürgőnyozim: „Kötélgyárak”. Telefonszám: 18—67.

Uj adótörvények!!

A földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó-százalék megállapításáról ... K 1.—
Adóügyi tanácsadó. Irta: Hollady Nándor. A „Köztelek Olcsó Könyvtár” kiadása ... K —.50
A házadóról szóló törvény ... K 1.80
A tőkekamat- és járadékadó ... K 1.20
Az általános kereseti adó ... K 1.80
A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója ... K 1.20
A jövedelemadó ... K 2.—
A közszolgáltatások egyesített kezeléséről ... K 1.—
A közadók kezeléséről ... K 3.—
“PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Megvételre keresek

1000—2000 holdig terjedő birtokot, felerészben erdő, ki-
 termelésre alkalmas fával, szép urilakkal parkban.
 Dunántul Szombathely—nagykanizsai vonalon 400—
 600 holdig terjedő birtokot.

rőjtöki BAUER ANTAL
 Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 10. fldsz. 1.

Folyó évi junius hó 30-ától
 kezdődő hatályljal minden szőlőtermelőre (ha 4
 holdnál nagyobb a szőlője), minden vendéglős, bor- és
 fűszerkereskedőre kötelező

uj bortörvény (1908: XLVII.) nyomtatványok

árjegyzéke.

Kérvény a mustczukrozás megengedése iránt (I. sz. mell.)
 25 iv 1.— K, 100 iv 3.50 K.
Nyilvántartás az új törvény életbelépte előtt készített mesterséges éves borokról (III. sz. mell.) 25 iv 2.— K, 100 iv 6.50 K.
Bornylvántartási iverk. Az új rendelet értelmében csak fűzetben vagy kötött könyvben használható. Árak: Kis alak: 10 ives fűzet 1.20 K, 25 ives fűzet 2.30 K, 50 ives könyv 5.50 K, 100 ives könyv 8.— K. Nagy alak: 10 ives fűzet 1.50 K, 25 ives fűzet 2.80 K, 50 ives könyv 6.50 K, 100 ives könyv 10.— K.
Kérvény a tokaji borvidékre való borbevitel engedélyezése iránt (V. sz. mell.) 10 db 25 fill., 100 db 1.50 K.
Nyilvántartás a tokaji borvidékre kért behozatali engedélyekről (VI. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.— K.
Nyilvántartás a tokaji borvidékre behozott idegen borokról (VII. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.— K.
Bejelentés törkölyborknak saját használatra való készítésére (IX. sz. mell.) 25 iv 1.— K, 100 iv 3.— K.
Nyilvántartás bejelentett törkölyborkkészítésről (X. sz. mell.) 25 iv 2.— K, 100 iv 6.50 K.
Bortörvény, végr. rendelet, magyarázatokkal stb. irta dr. Drucker Jenő. (II. kiad.) 1.— K
Bortörvénykivonat (plakát) 5 iv 25 fill., 100 iv 4.— K.

Megrendeléseket az összeg előre való beküldése mellett vagy után-
 vétel mellett eszközöl a **“PÁTRIA”** irodalmi és nyomdai rész-
 vénytársaság Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemet. Elvállalja a gazdasági állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelnek felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számadatoknak elkönyvelését időszakos jelentések alapján. Evi zárjelleget és jövedelmezési számlákat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásról, valamint mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbíróvási tisztséget elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékek becsülését végzet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokok törzkönyvbe nyilvántartja.

Gazdatisztok és egyéb képzetesebb gazd. személyzetet kereseket nyilvántart, miért is felkerjük a földbirtokos és haszonbérlo urakat, akiknek gazdatisztokra vagy más gazdasági alkalmazottra szükségük van, forduljanak osztályunkhoz.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adóhelyes kivétel és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszakóli. Adóelőleg-
 ből igényben utbaigazításra szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányu mű-
 ködését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya jogszabály és értékesítő szövetkezet
 tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Felülvizsgáljuk a beküldött gyógytári vonéket, hogy azok a cselédtörvény rendelke-
 zésel alapján számítottak-e. Tanácsot ad minden tarifális kérdésben és felülvizsgálja a vasuti
 és hajófuvarleveleket; a túlfizetett fuvardíj visszatérítését kieszakóli.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

197 m. hold piliscsai vonalon, fővárostól 39 km.-re, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pincével, 5 szobás urilakkal. 3
 200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazd. 5
 épületekkel. 4
 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold disztertel, köves 6
 ut mentén. 7
 100 kat. hold körül I. o. bicskai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, csatornától a Ferencz- 6
 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 7
 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészen avagy csak egy 8
 körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
 211 m. hold kerti talaj, Temesvártól 2 kilométernyire, tejgazdaságra kiválóan alkalmas, 10 szobás 10
 urilakkal. A birtokon nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön van. 10
 280 m. hold Budapesttől fővonalon egyórással 1/2 óra, vasutállomástól 4 km.-re, megfelelő 12
 gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőillelőséggel. 12
 586 hold Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. 14
 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közepében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold 13
 már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
 1000 m. hold Hont megyében A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, teher- 15
 mentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
 2438 hold, 50 hold terménygyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kitiño 15
 kőről épült épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomító, jó munkásviszonyok. Ara 16
 felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 16
 290 hold Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és 17
 kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénzsire 17
 alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
 200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban 18
 vagy együtt az egész terület eladó. Esetleg bérbeadandó. 18
Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ara 75,000 K. 19
 513 m. h. Borsod megyében, vasutállomástól 6 1/2 épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági 19
 épületekkel és külön belsőséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész 20
 birtok prima buzatermő szántó. Ara m. holdanként 650 korona. 20
 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold 24
 ákáczerdő épületekkel. 24
 184 hold Pest megyében, vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold 25
 szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal, gazdasági épüle- 25
 tekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25
 139 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold 26
 kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő fanyával együtt 48,000 koronáért. 26
 986 m. hold Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyal, vasut- 28
 állomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. Kaszáló és legelő. Épületek 28
 két majorban, mindenkégy vasuti állomás. 6 vizinalom, vasolvasztó, mész- és vasbanyak. 28
 Minden irányban jó köves utak. 29
 2056 m. hold három különálló részben: 1556 hold 600,000 K, 300 hold legelő és rét 150,000 K 30
 és 194 hold mezőváros, belterületén kastélyal, igen sok gazdasági épülettel. 170,000 K 30
 A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező 31
 fizetési feltételek. Esetleg bérbe is vehető. 31
 306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes fel- 32
 szereléssel. Ara 183,600 K. 32
 Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalommal 1500—2000 33
 holdnyi területtel is kapható. Ugyiszint az egyes 300—500 holdnyi puszták 33
 külön-külön is eladatnak. Elsőrendű buzatermő földek; előnyös árak. 33

Birtokvétel:

400—800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, 8
 vasutól nem távol, családunk való tágas és egészséges 8
 lakással, árnyas kerttel. 8
megvételre kerestetik: Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasut- 8
 állomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gómsér, 567
 Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
 800—1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrukcióival. A lakóház falu vagy város köze- 79
 leben legyen. 79
 500—1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 23
 2—300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 80
 400—600 hold kastélyal, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, 176.
 Csongrád és Krassó megyékben. 176.
 50—100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehénzsire alkalmas. 243

Bérbeadó birtok:

1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági 15
 épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, 15
 esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
 562 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re 86

Birtokbérlet kerestetik:

180—200 m. h., amely keres- 2
 kedelmi növények termesztésére 2
 alkalmas és rajta tejgazdaság 2
 üzemel. 2
 1000—1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű 828
 vasutállomás közelében levő. 828
 4—500 hold vasutállomáshoz és városhoz közel, elegendő gazdasági épülettel és 5—6 szobás 828
 lakóházzal 12 évi időre. 828
 100—120 hold város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36
 1000 hold körül Dunántulon, Őszi átvételre. 1
 500—600 h. homokbirtok vasutállomás mellett. 11

Ezeket kívül nyilvántartjuk a **VISSZAVANDORLÓK** letelepítésére al-
 kalmas birtokokat és **BERLŐSZÖVETKEZETEK** alakításánál közbenjárunk a
 Magyar Gazdaszövetségnek
 Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

az OMGE. üzemosztálya.

Óvakodjon utánzatoktól!

Óvakodjon utánzatoktól!

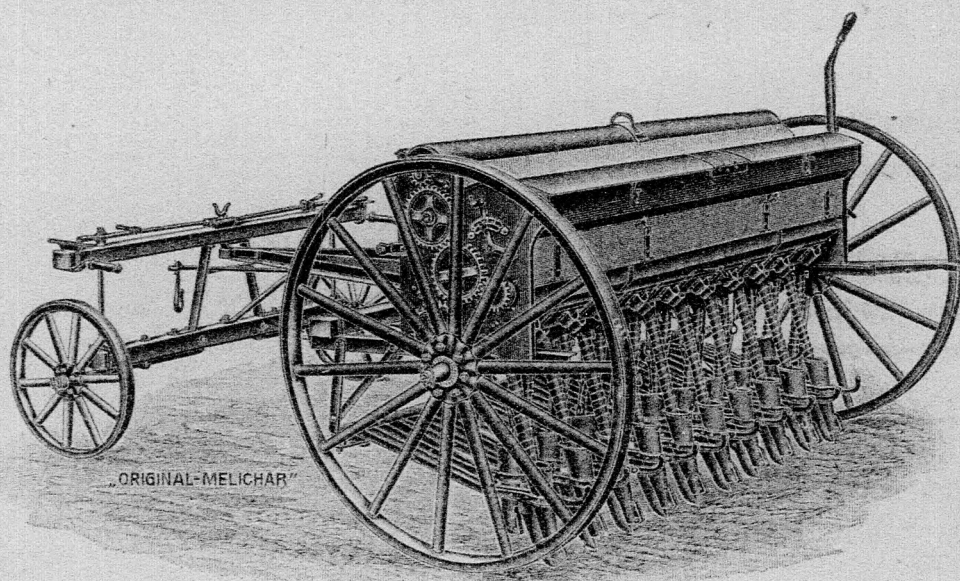
Az „Unicum Drill“-t egyesítve akként, hogy a műtrágyát a gabonával egy sorba és egyszerre veti,

„IMPERATOR“

elnevezés alatt hozom forgalomba.

Fokozott
terméseredmény

Idő- és munka-
megtakarítás

A műtrágya helyes
elszórása

Műtrágya takarítás

Azon **előnyök**, melyeket 25 éves gyártási gyakorlatom alatt szereztem és ezen gépeken alkalmaztam:

- ☛ **A vetőgép és műtrágyaszóró-szerkezet meghajtása mindkét oldalról elosztva történik.**
- ☛ **A műtrágyának mindenkor és minden állapotban egyöntetű és pontos kiszórása.**
- ☛ **A felhasznált anyag helyes megválasztása és kitűnő minősége, minélfogva aránylag kevés vonóerő szükségeltetik.**
- ☛ **Egy ily egyesített gépet a gazdának csak oly gyárból szabad vásárolni, melynek tapasztalatai és elismert multja van, ellenkezőleg drágán megfizeti a látszólagos olcsóságot.**

Árjegyzékkel készséggel szolgál:

MELICHAR FERENCZ

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

TÁRCSÁS BORONÁK

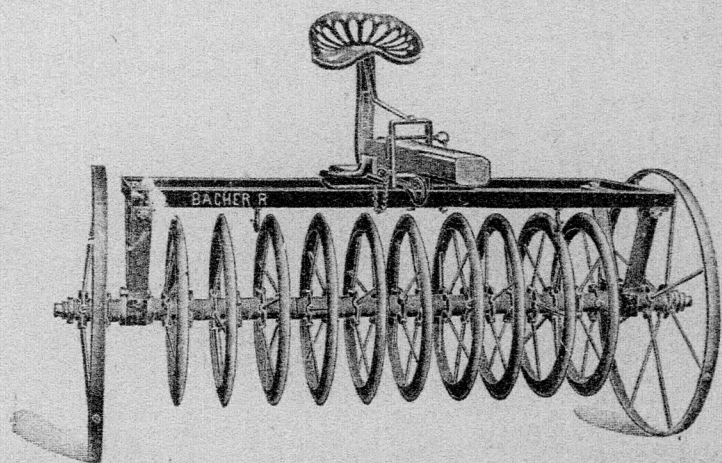
Tökéletes szerkezetben. — Kitűnő anyagból.
Állandóan raktáron.

10 tárcsával	} 16" és 20" átméretben két emeltyűs szerkezet
12 " "	
14 " "	

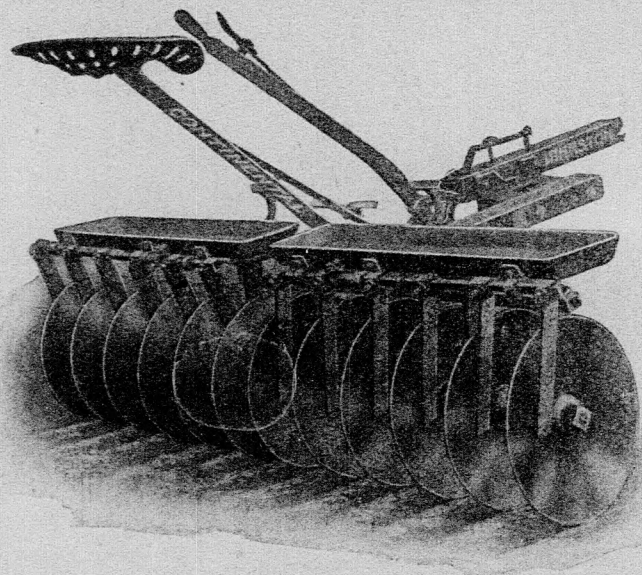
szállító kerekeken.

➔ Több mint ezer darab
eddig munkában a legjobb
eredménynyel. ➔

Számos elismerés, nélkülözhetetlen min-
den számító gazdaságban.

„CAMPBELL” TÖMÖRÍTŐK

kitűnő anyagból, czélszerű
és legjobb szerkezetben,
különböző nagyságban.

Árajánlat és árjegyzékkel
szolgál:

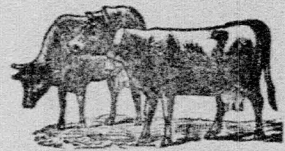
Bächer Rudolf kizárólagos eke- és talaj-
mivelő eszközök gyára ::

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Eladó 30 db 5 éves magyar tulok.

Bővebb felvilágosítást nyújt, válaszbélyeg ellenében, méltóságos gróf Bethlen István uradalmi intézősége, Vajdakamarás, u. p. Mocs. (Kolozs vm.) 3599

Előrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít: 3146

KLINGER MÓR tenyésztő és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók Kispeszt. Köfösel-utca 5. sz. Levél- és sürgönyczím nygvan. Telefon. Kispeszt 25. Saját hársban.

Nagyméltóságú ögróf Pallavicini Sándor ur rambouillet törzshajószatából

34 drb 2 éves tenyészkos

van eladásra felállítva. Az ár darabonként 150 K.

Bővebb értesítést nyújt Szojka Kornél ur, kasznár, Sövényháza, Csongrád megye.

Csongrád-Sándorfalva, 1909 július hó.

Wolf János urad. felügyelő.

igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszöborjakat ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosökreit legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők Czellődmölk. Megrendelések egyszé szerint bármikor is elfogadják. 88

Általános elismert legelsőrendű jármos magyar-fajú erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak és beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók:

Papp Testvérek Szamosujvár (Szolnok-Doboka m.) 3309

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehenet és mindenféle tenyészállatot

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármely mennyiségben: a tehozamra nézve garanciát vállalok és a legszolidabb kiszolgálást biztosítom. — Istállóban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid Pusztaszentgyörgyi bérli Bonyhád, Tolna megye.

Vegyesek

Plebános magához fogadna egy vagy két gimnázista fiút, akiket vizsára elő is készítené. Cím a „Köztelek” szerkesztőségében. 1586

Gözmivéles. Nagyobb területek elvezetését, szántást, gőz-elvezetést, valamint sekélyebb szántást is. Érdeklődők kérjék meg, hogy alatti czimreben forduljanak: Templom József urad. tisztartó, Alkár, Heves megye. 3619

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schwebőfer Korn-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Píánók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 firtól feljebb, minden árban. Zongora-, ozimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott mesterkések által gyorsan és olcsón eszközölhetnek. **REMYNYI MIHALY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 1139

Fagyaltok, krémekek, parafaltok és kocsnyak kitűnő receptjei Kürthy Emilétől. 70 fillér előzetes beküldése (levélbelyegben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Egy-két éves, teljesen jó 8 loerjú Shuttleworth és egy használt, de jó karban lévő 10 loerjú Magyar Állami cséplőgarnitúra eladó. Cím a kiadóhivatásban. 1398

Nagyválasztékú tokaji sajt borait és cognacját ajánlja csakis nagyban Kosinsky Viktor szőlőszeti és borászati központi főfelügyelő Budapest, Szabadság-utca 3. 1522

Szőrpök különféle pompás ital receptjei Kürthy Emilétől. 70 fillér előzetes beküldése (levélbelyegben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Cseplő lokomobilal együtt vagy egyenként is olcsón eladó vagy bérbeadó, esetleg gépészettel és munkásokkal együtt is. a gépek kifogástalan jók. Löwy Márton Győr, Bástya-utca 16. 1546

Gyümölcsbefőzés könyvét, receptjeit Kürthy Emilétől, 70 fillér előzetes beküldése (levélbelyegben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Landecki Calolum Carbíd minőségű és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szakszerűtlen fedezné, kérjen ajánlatot Schwarz József és társától Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landecki-Calolum-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedüli eladói. Állandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Liptó-Rézsáhegy, Pozsony, Temesvár, Tenke. 1155 ráb.

Automobil 4 hengeres, 4 ülésű Mercedes, kitűnő állapotban eladó Magyar László kutyár, Budapest, VII., Thököly-ut 133. Ugyanott egy nagyon szép 2 ülésű kis Dion-kocsi Bosch gyújtással, víztöltéssel, új tömítéssel 1300 koronáért eladó. 1580

Muharmagot, prima minőségű, segítő szállít métermézőkkel 21 koronáért szakszerűtlen Missak Henrik, Budapest, Szabadság-ter 6. Kérjen miniat. 1582

Befőttekrol, gyümölcsök, főzések, lekek és saláták épen való eladására **Zilagy Ágnes** től, legújabb tapasztalatok alapján, 1 korona 30 fillér előzetes beküldése (levélbelyegben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Muharmag, prima áru, legalább 500 kg.-os vételei, métermézőnként 15 koronáért kapható. Frieimann Altrédnál, Nagy-beszerék. 1612

Eladó vajgyár. Egy kevéssé használt, óránként 700 liter tejet feldolgozó négy loerjú motorral 4000 koronáért eladó. Korek János földirtokosnál, Ós-Csanádon. 1611

KELTETŐGÉPEK

díjlanul próbára Keltetőgépek a legjobb és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Auszria és Magyarországból, melyek bármely díjlanul megküldenek. Keltetőgépek tyvek, hán-, fogoly-, hárán- és kacsotjéskozok. Keltetőgépek részletfizetésre. Keltetőgépek szabadalmazva Auszriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg 2. sz. em., bel. Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár. 3411

Gazdaságok

részére legelőnyösebben szállítunk mindenféle gabona-zsákokat, vízhatlan és nyers ponyvák; elismert jó minőségű hámistrángokat, lokotőfekeket, szekérfőteket, marhakötőteket, kéveköteleteket, zsinegeket, szőlőkötő-fonalat, lóhálókat, hintagyájakat, tornaszereket stb. Meg nem felelő árut visszafogadunk. — Tessék árjegyzéket kérni. ...

Radó Samu és Tsa Nagyvárad, kenderfonó ipartelep. 3619

4 szobás modern lakás buda-pesti ujonnan épült házban szövetke-zeti házrész eladó.

Cím a kiadóhivatásban. 1172

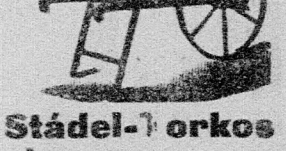
Új és használt hordókat

50 litertől 45 hektoliterig nagy választékban raktáron tart és jutányosan szállít **Bor-és hordóforgalmi vállalat,** Schwarz és Fábán Buda-pest, VII., Zrszébél-körút 35. Telefon 116-27. Sürgöny-cím: „Borhordó Budapest”. 152

Gazdasági munkás- és család-lakások.

Osszeállította a m. kir. földmívelésügyi miniszterium gazdasági hivatala az OMOE közreműködésével. Tartalmaz 50 építtervet, költségvetéseket és építanyag előírásokat. Ára 10 K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gyors, pontos, olcsó földmérés világhírű szabadalom 18 élemben.

Stádel-orkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

KÖZTELEK

OLCSÓ KÖNYVTÁRA eddig megjelent fizeteli:

Az istállótrágya írta: Cserháti Sándor Ára 50 fillér

A szarvasmarha tenyésztése 103 lap, 29 ábrával Írta: Kovács Béla Ára 1 korona

Baromfitenyésztés 103 lap, 36 ábrával Írta: Hrablay Emil Ára 1 korona

A gabonafélék termesztése 70 lap, 19 képpel Írta: Grabner Emil Ára 50 fillér

Sajtó alatt vannak: Adóügyi tanácsadó írta: Hollady Nándor Ára 50 fillér

A jó pinceszagda írta: Petteňkoffer Sándor Ára 50 fillér

„Patria” r.-t. könyvkeres. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szénát, szalmát vesznek és eladok

bármely nagy mennyiségben, feipréseléshez modern ló-és gőzpreseim adom. Ajánlatok: 3620

Schreier Béla Takarmánygyáros Budapest, Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szarszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűz-nek, ha a falakat **LEGY-BONDODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 8 kor. franco utánvétel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 3325

buzaszalmát és zabszalmát

szállít mindenféle minőségben 6 górában

Ehrenreich Béla Brjmk. (Bác 12.). 6808

MEZŐGAZDÁRSÁGI IZEMI ÜTMUTATÓJA

Most jelent meg új, változtatott tartalommal a cizimű zsebkönyv 2-ik kiadása. **Ára vászonba kötve 4 korona.** „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

WALSER FERENCZ

TÜZELTÉSI-ES SZIVATTYÓK-GYÁRA HARANG-ES FÉMÖNTÖDE BUDAPEST VI. CSÁNGÓUTCA 6

VILÁGOS MEGÁLLÓ VÁRCIÚT. AGRÁRIUM KÖTELEBEN.

Dunantul

1500-2500 holdnyi területtel rendelkező földirtokos által, több éves szerződésre kerestek. Részletes ajánlatok „Intenzív 1618” jellegű alatti lap kiadóhivatásba küldendők. 1618

800 hold körül jó minőségű, sik fekvésű területet keresek. Ajánlatot hivatásos ügyvédök kizárásával tulajdonosoktól kérek. Gazdasítékek, községi jegyzők sikeres közbenjárás esetén díjaztatnak. Ajánlat: Blockner hirdető irodába „Jó bérlet” jellegre kérek. 1613

Fowler-féle gőzeke-eladás.

Bérletfelhagyás végett eladó a boldogasszonyi uradalomban egy teljesen jó karban lévő „Fowler-től” 1904 október havában vett új gőzekegarnitúra, mely 21 db 16 loerjú lokomobilból, egy hatos ekeből és mindegyik hozzátartozóval. Érdeklődők forduljanak a Boldogasszonyi uradalom főberletéhez Boldogasszonyba, Moson megye. 1581

Vétel

Mintegy 2000 mázsa préselt gőzi szalma keresték vételre. Schaffer Antal jegyző, Szigetújfalva, Pest megye. 1549

Tajtermelők előnyösen és legbiztosabban helyezhetik el tejeiket, ha megfelelő lozám források ajánlatokkal. **Szpitzer Jakab** Budapest, VI., Landon-utca 3. szám. 1598

Megvételre kerestek egy alacsony női háló-kocsi (pasquet) és vidéki tenirozásra alkalmas (sulki) 2 kerekű kocsi, mindkettő használt, de jó állapotban lévő. Ugyanitt eladó egy jól behajtott seregélyszürke, 6 éves, 164 cm. magas, figuráns, félvér arabs négyes, melyből 3 kanca, egy heréll. Eladási ár 3000 korona. Megtekinthető tudósítás esetén az abonyi vasút állomásnál. Liphay Artur földirtokos, Jászkarajenő. 1584

ROBOZ ÖDÖN és TARSÁ

KEMÉNYFAKIVITEL, BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 82/a

VESZNEK mindenféle keményfát és pedig: tölgy-, kőris-, jávor-, hárs-, szil-, gyertyán-, bükk-, éger-, cse-szesny-, kőrtefát és güm-bölyű és metszett állapotban. 3312

Szalmát és szénát

bármely nagy tételekben **vesz** 3603

Ausch Frigyes

Budapest, Gabonafőzsde. **Bérlet**

Keresek 3-500 holdas birtokot vidékre vagy étegyháza-terekre. Szerződéses bérlettel állást is elfogadnék. Átvétel újítól áprilisig. Cím: Oswald Minály gazdasítzi, Uszka, u. p. Tiszazsalk. 1511

Vasut melletti remek 1000 holdas birtokbérlet Atadandó. Érdeklődőknek Kun Jenő Galgaguta válaszsol. 1553

Igen jó helyen és teljes jó-tokok: egy 650 kat. holdas és egy 2000 kat. holdas bérbe adatik; csak tökével bíró relikváns pályázson. Cím a kiadóhivatásban. 1554

Bérbe keresek dunántúli me-birtokot, egyébként 200 hold körül, vasut vároktól nem messze, jó birtalaj, tehéntejre alkalmas, lakóház gazdasági épületekkel, ózsi vagy tavaszi átvételre. Cím: Pál Büssü, Somogy megye. 15

Dunantul 1500-2500 holdnyi területtel rendelkező földirtokos által, több éves szerződésre kerestek. Részletes ajánlatok „Intenzív 1618” jellegű alatti lap kiadóhivatásba küldendők. 1618

800 hold körül jó minőségű, sik fekvésű területet keresek. Ajánlatot hivatásos ügyvédök kizárásával tulajdonosoktól kérek. Gazdasítékek, községi jegyzők sikeres közbenjárás esetén díjaztatnak. Ajánlat: Blockner hirdető irodába „Jó bérlet” jellegre kérek. 1613

Hirdet minden... A legál

Bol bérte

Földirtokos

Díjment A Magyar Erdőtiszvisleto (25 sz.) febró ur állást k hol gazda állásokra

Az állás díj esen esetén a gőzszag lástra net elán az illető solattt sükre u megküld Tiszta birtokos hogy g töltése sület á lyát igé kedjéne A M. Gaz Országos

Betö

Palyaza völgyi ur gőszag a tót és némileg Emil, je Nyitra me

Intező

hosszabb józan, nagyobb belépésre felsőbb U ajánlata la'a kére csény, N

Kulcsa

Itvánmés havi 40 K Csakis o kik már ködtek, m lembe, nyitvány melyek Lénhardt Alberti-P dendők

Ispan,

holdas g 1-él bérte nyitvány vissza ne gazdasá czimre k

Intezői

töltendő, kal fels melyek nagy m. uradalmi gőszag küldendő ber 1-61

Kulcsa

lató, szo ma. H konvenca lon, pos

Gazdas

bérgazda pére, g használa nélkül. B vissza ny (u. p. B czimzenc

Szesz

mezőgaz gőzött es előnyos Berger küldendő

Izraeli

vezetés teljes is helyépe állapod nyok Szénás,

GÖZMIVELÉS.
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Csebzai gazdaságunk felosztása folytán
az összes gazdasági felszerelés,
62 db fiatal erdélyi jármos ökör,
83 „ négyéves erdélyi tinó,
36 „ hároméves erdélyi tinó,
260 „ egyéves anyabirka,
muraközi lovak, csikók stb. eladók.
Kérdező-
kódések Polakovits Mátvás gazdaságához Rudna,
Torontál megye intézendők. 3612

Lenkórokat

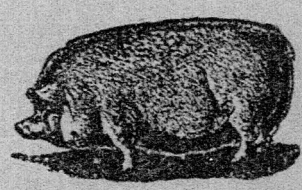
csak jó hosszúságban és minőségben **vesz** a
Lengyár, Érsekújvárbán.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszkö-
zöltetnek sovány ugy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Buda-
pest, VIII., Népszínház-u. 22.
(Polgári sertéde bérpalota.)
Telefon: 97-05 Interurbán.
Felvilágosítással kész-
séggel szolgál.

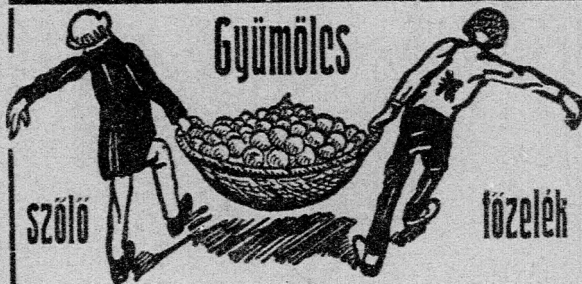
TEHENÉSZETEINK
SZERVEZÉSE
ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt hé-
zagpótló műve megrendelhető a
"Patria" r.-t. könyvkereskedésétől.
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
(Köztelek). Ara füzve 5 korona.
vásonkötésben 6 korona.

Nagy gyakorlattal, kereskedelmileg is
képzett gazda

főtisztii illetve intézői állást keres.

Kivánatra készpénz-biztosítékot nyújt.
Czím a kiadóhivatalban. 1615

szőlő

főzelék

értékesítése.

Ezekhez való gépek és eszközök a legmodernebb
kivitelben a legolcsóbban

Krásá Rudolf-nál Wien, VII., Kirchengasse 29.

Kérje a 20. számú prospektust.

Szalmát

bármily mennyiségben, préselve, vagonba rakva

vesz KUFFLER VILMOS okl. gazda gazdasági

ügynöksége, BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38. 3618a

Eladó lovak

1 pár **gyönyörű pej**, herélt, 16 mar-
kos, 5 éves, **egyforma**, hibátlan,
1 pár **sötét pej arabs** csödör, **ele-
gáns**, kocsiban szépen járnak,
15 1/2 markos, 4 éves.

Klein Bernát gőztéglagyárosnál,

Nagybecskerek.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

Nincs többé büz!

A **Bonodor folyadék** a legbiztosabb árnyékszék
szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegy-
súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7.50 K.**
(Elegendő egy évre.) **1 kg. próbacsomag**
2.50 K. csomagolással, szállítás nélkül.
A **Bonodor por** vizeldék azonnali szag-
talanítására kitűnő szer. 5 kilós posta-
csomag **bérmentve 7 K.** 1 kilós próbacsomag
2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés
készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő: 3324

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Finozék: BUDAFOK. Kirendeltség: Közp. Vásárosarnok. Baromfiüzemlő: BUDAFOK.
MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít húsfeleket, baromfi, vadfeleket,
tejetterméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
csöt, mézet és mindenemű élelmiszert.
Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett
□ □ szeszes italok értékesítése. □ □

A szövetséget tagjal kedvezmény-
ben részesülnek. Mindenemű érte-
kesítési ügyben általában nyújt
□ □ felvilágosítást. □ □

Budapest.

Igazgatóság és központi iroda:

IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A Magyar Országos Méhészeti

□ □ Egyesület Vezérképviselői □ □

Élelmiszer-áruház (IV., Várház-körút
8. sz.) hús-, csemegé-, fűszer-, bor- és
nagybani osztályokkal. — A maga nemében
□ □ egyedül álló élelmiszeri intézet. □ □

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszent-
györgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdé-
lyi birtokok ottani fiókjainál min-
denemű gazdasági raktárak és eszközöket
□ □ a legutányosabban vételezhetők. □ □

Az országos
állatkiállítás pa-
villonjain hasz-
nálásban volt új

kazal-, gép-, szekér- és repceponyvák 40% engedmény-
nyel kaphatók.

NAGEL ADOLF, BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10.

Zsák- és ponyvakölcsönző-intézet, manilla, kézi kévekötő- és kötélgyártás. TELEFON: 35-92.
Távíratcím: NAGELA.